

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра	фінансів і бухгалтерського обліку
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
Форма здобуття освіти	денна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Шейханіді Інни Ігорівни

на тему	<i>(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)</i>		
	Методика формування Звіту про власний капітал та аудит його показників		
за матеріалами	<i>(повна назва теми)</i>		
	ТОВ «РУДОМАЙН»		
науковий керівник	<i>(повна назва бази дослідження)</i>		
	д.е.н. професор		Кузьмінський Ю.А.
	<i>(наук. ступінь, вчене звання)</i>	<i>(підпис)</i>	<i>(прізвище, ініціали)</i>

Робота допущена до захисту в ЕК

Протокол засідання кафедри

від 18 червня 2026р. № 13

Завідувач кафедри

(підпис)

к.е.н., доцент О.В.Нсізвестна

Наук. ступінь, вчене звання

Ініціали, прізвище

Кривий Ріг – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет   інститут економіки та бізнес-освіти
 Кафедра   фінансів і бухгалтерського обліку
 Спеціальність   071 «Облік і оподаткування»
 Форма здобуття   денна
 освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач

кафедри

_____ *О.В.Неізнєстна* _____
 (підпис) (прізвище, ініціали)

« 06 » квітня 2026 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ
Шейханіді Інни Ігорівни

1. Тема роботи: Методика формування Звіту про власний капітал та аудит його показників

Керівник роботи: д.е.н. професор Кузьмінський Ю.А. затверджені наказом закладу вищої освіти від « 06 » квітня 2026 р. № 221-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Методика формування Звіту про власний капітал.

Економічна сутність власного капіталу та нормативно-правове регулювання його обліку. Характеристика підприємства та його облікової політики Методика формування Звіту про власний капітал Організація складання внутрішньої звітності про власний капітал в управлінні товариством

Розділ 2. Аудит показників Звіту про власний капітал.

Організаційно-методична підготовка до проведення аудиту Звіту про власний капітал Методика аудиту показників Звіту про власний капітал Узагальнення результатів аудиту

Об'єкт дослідження: є Звіт про власний капітал, методика його формування та аудит його показників на ТОВ «РУДОМАЙН».

Предмет дослідження: Предметом дослідження є теоретичні та методичні положення формування Звіту про власний капітал та аудиту його показників

Мета кваліфікаційної роботи: є поглиблення теоретичних і практичних засад методики формування Звіту про власний капітал та аудиту його показників, що відбуваються на підприємстві з визначенням шляхів їх адаптації до сучасних умов.

4. Дата видачі

завдання

« 06 » квітня 2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	виконано
2	Підготовка розділу 1	до 29.04.2026	виконано
3.	Підготовка розділу 2	до 27.05.2026	виконано
4	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.05.2026	виконано
5	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	виконано
6	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	виконано
7	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	виконано
8	Отримання рецензії	до 12.06.2026	виконано
9	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	виконано
10	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № _____ « 17 » червня 2026 р.
11	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	виконано
12	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	виконано

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

Кузьмінський Ю.А.

(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Шейханіді І.І.

(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Шейханіді Інна Ігорівна, студентка 3 курсу, групи ОіОП-23ск Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Інна ШЕЙХАНІДІ

(підпис)

06 червня 2026 року

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Шейханіді Інна Ігорівна, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

Інна
ШЕЙХАНІДІ

(підпис)

06 червня 2026 року

АНОТАЦІЯ

Шейханіді І.І. Методика формування Звіту про власний капітал та аудит його показників – Рукопис.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування». Державний університет економіки і технологій. Кривий Ріг, 2026.

Кваліфікаційна бакалаврська робота присвячена питанням методики формування Звіту про власний капітал та аудиту його показників. Розглянуто природу власного капіталу, його функції та основні складники. Оцінено особливості формування та використання власного капіталу залежно від організаційно-правової форми підприємства

Досліджено сутність облікової політики, що інтегрує всі аспекти облікового процесу власного капіталу. Розглянуто можливі шляхи удосконалення методичної складової облікової політики операцій з власним капіталом. Описана методика використання даних бухгалтерського обліку для формування показників Звіту про власний капітал. Рекомендовано форми внутрішньої звітності для підвищення аналітичності інформації про формування та використання складових власного капіталу.

Представлена організація проведення аудиту показників Звіту про власний капітал, а саме: запропоновано план, програму, обґрунтовано його мету, завдання та джерела інформації, визначені методичні прийоми та аудиторські процедури. Результати перевірки підтверджувалися робочими документами аудитора, які мають прикладне значення та забезпечують покращення аудиту власного капіталу. Описано вимоги до аудиторського звіту та обґрунтовано вибір типів модифікованих думок аудитора.

Ключові слова: власний капітал, функції власного капіталу, структура власного капіталу, методична складова облікової політики, Звіт про власний капітал, узгодженість показників фінансової звітності, аудит показників Звіту про власний капітал

ЗМІСТ

	<i>стор</i>
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	8
ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗВІТУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	12
1.1. Економічна сутність власного капіталу та нормативно-правове регулювання його обліку	12
1.2. Характеристика підприємства та його облікової політики	22
1.3. Методика формування Звіту про власний капітал	37
1.4. Організація складання внутрішньої звітності про власний капітал в управлінні товариством	51
Висновки до розділу 1	58
 РОЗДІЛ 2. АУДИТ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	 62
2.1. Організаційно-методична підготовка до проведення аудиту Звіту про власний капітал	62
2.2. Методика аудиту показників Звіту про власний капітал	69
2.3. Узагальнення результатів аудиту	83
Висновки до розділу 2	90
	92
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	96
ДОДАТКИ	102

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ВОК	—	власний оборотний капітал
ВК	—	власний капітал
ГК	—	грошові кошти
Дт	—	дебет
Кт	—	кредит
МСФЗ	—	Міжнародні стандарти фінансової звітності
МФУ	—	Міністерство фінансів України
НП(С)БО	—	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку
ОПП	—	Облікова політика підприємства
ПН	—	Податкова накладна
РК	—	Резервний капітал
СК	—	Статутний капітал
ТОВ	—	товариство з обмеженою відповідальністю
ЦКУ	—	Цивільний кодекс України
ЧА	—	Чисті активи

ВСТУП

В умовах макроекономічної нестабільності, що супроводжується суттєвим подорожчанням запозичених ресурсів та падінням довіри з боку інвесторів, чисті активи підприємства стають базовим фундаментом для забезпечення його операційної та інвестиційної спроможності. Архітектура та динамічні зміни власного капіталу виступають ключовими індикаторами, які визначають реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання. Цей складник пасивів ілюструє ту частину майнового комплексу організації, яка сформована завдяки фінансовим вкладенням засновників та внутрішнім резервам самої фірми. Фактично він є не лише передумовою для започаткування діяльності, а й запорукою її безперервності та стабільності у майбутньому.

Належне нагромадження власних засобів слугує для зовнішніх стейкхолдерів – кредиторів, інвесторів, постачальників та позичальників - підтвердженням платоспроможності та надійності компанії як ділового партнера. Визначальне значення цього фактору для життєздатності та стійкості бізнесу зумовило його імперативне закріплення у нормах Цивільного кодексу України. Зокрема, законодавчо регламентуються граничні співвідношення між розміром статутного фонду та величиною чистих активів, а також умови розподілу дивідендів, які безпосередньо залежать від балансу між чистими активами та сукупним обсягом статутного і резервного капіталу.

Окрім того, що власні ресурси виступають первинним та практично безстроковим джерелом фінансового забезпечення операційних процесів, а також інструментом для покриття балансових збитків, вони слугують одним із найважливіших критеріїв при оцінці фінансового стану компанії. Цей показник наочно демонструє рівень фінансової автономії суб'єкта господарювання та ступінь його незалежності від зовнішнього боргового фінансування.

Забезпечення збереження власного капіталу є яскравим свідченням високої якості та ефективності фінансового менеджменту на підприємстві. Орієнтація на цей індикатор дозволяє засновникам уникнути помилкового

сприйняття успішності своїх інвестицій у випадках, коли поточні виплати дивідендів здійснюються за рахунок фактичного вимивання капітальної бази та скорочення чистих засобів компанії протягом звітного інтервалу.

Незалежна верифікація показників Звіту про власний капітал належить до найбільш пріоритетних напрямів аудиторської перевірки, оскільки чисті активи виступають надійним гарантом стабільного функціонування підприємства, а правильність їх відображення в обліковій системі безпосередньо визначає характер майнових взаємовідносин між власниками бізнесу. Аудиторський контроль за правомірністю формування, зміни та залучення капітальних джерел покликаний забезпечити всебічний захист майнових прав інвесторів та сприяти підвищенню фінансової стійкості організації.

Отже, вищенаведене свідчить про актуальність обраної теми кваліфікаційної роботи.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних і практичних засад методики формування Звіту про власний капітал та аудиту його показників, що відбуваються на підприємстві з визначенням шляхів їх адаптації до сучасних умов.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання:

- визначити економічну сутність власного капітал та законодавчо-нормативне регулювання його обліку;
- дослідити особливості діяльності ТОВ «РУДОМАЙН», аспекти його облікової політики щодо власного капіталу;
- представити методику формування Звіту про власний капітал;
- описати організацію складання внутрішньої звітності про власний капітал в управлінні товариством;
- представити організацію та методику аудиту показників Звіту про власний капітал.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні положення формування Звіту про власний капітал та аудиту його показників.

Об'єктом дослідження є Звіт про власний капітал, методика його формування та аудит його показників на ТОВ «РУДОМАЙН».

Для досягнення визначеної мети та вирішення поставлених завдань застосовано широкий інструментарій загальноприйнятих методів наукового дослідження, а саме: системний підхід, методи наукової абстракції та логічного узагальнення, порівняння, абстрагування, аналізу і синтезу. При вивченні обліку власного капіталу – документація, оцінка, система рахунків, подвійний запис, балансове узагальнення, звітність; при проведенні аудиту – порівняння, групування, балансове співставлення, методи документального та фактичного контролю.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти, що регламентують складання Звіту про власний капітал, наукові праці вітчизняних учених з цих питань, матеріали науково-практичних конференцій, статистична інформація, періодичні видання, звітність ТОВ «РУДОМАЙН».

РОЗДІЛ 1

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЗВІТУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

1.1. Економічна сутність власного капіталу та нормативно-правове регулювання його обліку

На сьогодні фінансова звітність являє собою багатий матеріал для управління підприємством, а також для інших організацій та установ, на адресу яких вона направляється. «Користувачі фінансової звітності – це фізичні або юридичні особи, яким необхідна інформація про діяльність підприємства для прийняття рішень. До користувачів фінансових звітів належать існуючі потенційні інвестори, працівники, кредитори, клієнти, урядові установи та громадськість» [24].

Звітність є важливим засобом оперативного керівництва роботою підприємства, своєрідною рекламою його діяльності, оскільки дуже часто є першим джерелом інформації про підприємство.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період» [40].

Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо придбання, продажу та володіння цінними паперами; участі в капіталі підприємства; оцінки якості управління; оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання; забезпеченості зобов'язань підприємства; визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу; регулювання діяльності підприємства та інших рішень.

Вказані інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності, визначений відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Кожна форма фінансової звітності має своє інформаційне призначення.

Таблиця 1.1.

Склад фінансової звітності

<i>Форми фінансової звітності</i>	<i>Їх призначення</i>
Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»	це звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал
Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)»	це звіт про доходи, витрати, фінансові результати та сукупний дохід
Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів»	це звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів (грошей) протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності
Форма № 4 «Звіт про власний капітал»	це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду
Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності»	це сукупність показників і пояснень, які забезпечують деталізацію і обґрунтованість статей фінансової звітності, а також інша інформація, розкриття якої передбачено відповідними національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку або міжнародними стандартами фінансової звітності

Джерело: [24].

Важливість Звіту про власний капітал зумовлено його призначенням - інформувати власників підприємства про все, що відбувалося з їхнім капіталом протягом року. Простота його формування пов'язана з тим, що, на відміну від інших форм фінансової звітності, він зосереджений лише на одному елементі фінансової звітності – власному капіталі.

Ефективне управління підприємством передусім полягає в якісному управлінні його капіталом, тому визначення поняття «власний капітал» є важливим елементом у структурі фінансових ресурсів суб'єкта господарювання на всіх етапах життєвого циклу підприємства, оскільки оптимальна структура капіталу впливає на загальний фінансовий стан підприємства, його конкурентоспроможність та кредитоспроможність. Якісне управління власним капіталом підприємства дасть змогу його власнику сформувати такий склад активів, на які не впливають особи, які не визначені як власники підприємства, що збільшує самостійність підприємства.

Як об'єкт бухгалтерського обліку власний капітал почав розглядатися на теренах пострадянського простору з моменту створення в Україні ринкової інфраструктури та трансформації системи бухгалтерського обліку відповідно до світових стандартів. Основним джерелом, де акумулюється та систематизується необхідна інформація, є бухгалтерський облік. Наявність капіталу є умовою створення та розвитку бізнесу. Підприємство, що здійснює господарську діяльність окремо від інших, має володіти капіталом.

Поняття капітал асоціюється з поняттям власність. У Цивільному кодексі України наведені визначення термінів права, власності суб'єктів та об'єктів права власності, які мають суттєве значення для побудови бухгалтерського обліку пасивів (капіталу, власності) [47].

В момент створення підприємства його стартовий капітал втілюється в активах інвестованих засновниками і являє собою вартість майна підприємства. На цьому етапі підприємство ще не має зовнішньої заборгованості, тому власний капітал дорівнює вартості активів підприємства:

$$\text{Власний капітал} = \text{Активи підприємства} \quad (1.1.)$$

Під час здійснення господарської діяльності підприємство вступає у відносини зі своїми контрагентами (постачальниками, підрядниками), утворюючи при цьому поточні зобов'язання за взаємними розрахунками та заробітною платою, а також перед державою – за податками. Крім поточних зобов'язань підприємство може використовувати довгострокові залучені кошти (кредити, облігаційні позики тощо).

Саме підприємство є власником усього майна та інших активів, набутих ним на законних підставах. Однак право власності підприємства на набуті ним активи та право власності засновників (учасників) підприємства відрізняються за своїм обсягом, оскільки право вимоги щодо активів підприємства мають також його кредитори. При цьому боргові зобов'язання перед кредиторами

підприємства задовольняються за рахунок активів підприємства в першочерговому порядку.

Таким чином, для визначення вартості власного капіталу (тобто капіталу, який належить власникам підприємства) необхідно вирахувати з вартості його активів суму зобов'язань підприємства:

$$\text{Власний капітал} = \text{Активи підприємства} - \text{Зобов'язання підприємства} \quad (1.2)$$

Це рівняння показує визначену на конкретну дату вартість частки активів.

В науково-економічній літературі вчені наводять різні визначення власного капіталу (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2

Типові підходи до визначення поняття «власний капітал»

Автор	Визначення власного капіталу
Жук В. М. [10, с. 54]	власний капітал – це кошти добровільно надані фізичними чи юридичними особами для господарсько-фінансової діяльності підприємства
Безкоровайна Л. В. [2, с.193]	модифікована величина заборгованості підприємства його засновникам у розмірі вартості активів, які ним забезпечуються
Пономаренко О. Г. Колодяжна Р. В. [14, с. 142]	трактують дане поняття, як запас підприємства, котрий підтримує накопичення фінансових ресурсів у формі готівкових коштів ті інших економічних благ
Сопко В.В. [43, с.47]	власний капітал – це сума власних коштів підприємства, отримана в результаті його діяльності, або від власників (учасників) у вигляді внесків, придбаних акцій, паїв тощо, або залишена на підприємстві безоплатно.
Кадацької А. М. [6, с. 154]	...власний капітал є джерелом фінансування підприємства внесеними його засновниками без зазначення ними строку їх повернення чи залишені ними отриманий чистий прибуток підприємства

Джерело: [2, 6, 10, 43].

Визначення власного капіталу в законодавчих та нормативних документах наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Нормативний зміст поняття «власний капітал підприємства»

Джерело	Визначення
1.НП(С)БО 1 «Вимоги до складання фінансової звітності»	Власний капітал це різниця між активами і зобов'язаннями підприємства [24]
2.Концептуальна основа фінансової звітності	Власний капітал - це залишкова частка в активах суб'єкта господарювання після вирахування всіх його зобов'язань[16]
3.Закон України «Про акціонерні товариства»	Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань перед третіми особами[39]

Джерело: складено на основі [16, 24, 39]

Як бачимо з визначення терміна «власний капітал» за НП(С)БО, бухгалтерське визначення не дає відповіді на питання, які критерії мають застосовуватись для визначення окремих складових частин власного капіталу.

Якщо підсумувати визначення різних авторів, то можна узагальнити основні ознаки: це вкладення власників, власні джерела підприємства, що без визначеного терміну повернення внесені засновниками або залишені ними на підприємстві з чистого прибутку.

Під час розгляду економічної сутності власного капіталу необхідно виокремити ключові характеристики капіталу, які полягають у тому, що він:

- виступає в ролі основного чинника виробництва;
- характеризує фінансові ресурси підприємства, які приносять прибуток;
- використовується як основне джерело формування фінансової стійкості його власників;
- є головним мірилом ринкової вартості підприємства, адже саме його динаміка є важливим показником ефективної господарської діяльності [20].

Власний капітал є одним з найістотніших та найважливіших показників, оскільки виконує функції (таблиця 1.3):

Таблиця 1.3

Функції власного капіталу

Функції власного капіталу	
1.Довгострокового фінансування	Строк користування підприємством не обмежений у часі
2. Відповідальності й захисту прав кредиторів	Сума власного капіталу, відображеного у балансі, є для зовнішніх користувачів захистом кредиторів та мірою відповідальності підприємства
3.Зниження ризику банкрутства	Тимчасові збитки мають погашатися за рахунок власного капіталу
4.Кредитоспроможності	Перевагу при наданні кредиту мають підприємства з меншою кредиторською заборгованістю і більшою сумою власного капіталу
5.Фінансування ризику	Фінансування ризикових інвестицій відбувається в межах суми власного капіталу
6.Самостійності та влади	Величина власного капіталу визначає ступінь незалежності підприємства та вплив власників
7.Розподілу доходів	Частка кожного засновника у власному капіталі є базою під час розподілу фінансового результату та майна у разі ліквідації підприємства

Джерело: [14]

Реалізація цих функцій дає змогу досягнути досить високої ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Для потреб обліку елементи власного капіталу підприємства структурують за джерелами формування в процесі господарської діяльності. Схема структури власного капіталу дає можливість чітко виокремити стартові можливості підприємства й потенціал щодо створення власних фінансових ресурсів як результат господарської діяльності (у вигляді резервів, прибутку чи інших надходжень). На структуру власного капіталу підприємства в першу чергу впливає його місце і роль в економічній системі, тобто його належність до відповідної організаційно-правової форми, мети діяльності, форми власності, розміру та інших класифікаційних ознак.

Сопко В. [43] пропонує наступну загальну структуру власного капіталу підприємства та характеристики складових власного капіталу за визначеною структурою подана в таблиця 1.4.

Капітал власників (засновників) поділяється на дві частини: реєстрований і незареєстрований.

Таблиця 1.4

Елементи власного капіталу за джерелами формування в процесі господарської діяльності, їх характеристика

№	Складові власного капіталу	Характеристика
1	Капітал власників (засновників)	Складається зі внесків засновників, як зареєстрованих у державних реєстрах (статутний капітал, пайовий капітал), так і незареєстрованих, так званих додаткових внесків засновників.
1.1	Зареєстрований оплачений капітал	Сума фактично оплаченого зареєстрованого капіталу. Визначається різницею між сумою власного капіталу згідно з установчими документами (статутний капітал, пайовий капітал) та сумою неоплаченого й виученого капіталу.
1.2	Додатково вкладений капітал	Додатково вкладений власниками (засновниками) капітал є в корпоративних підприємствах емісійним доходом від продажу акцій власної емісії, у партнерських та індивідуальних підприємствах – додатковими внесками засновників на добровільних засадах задля забезпечення розвитку підприємства.
2	Капітал, створений в процесі діяльності	Капітал, отриманий в процесі господарської діяльності підприємства складається з резервного капіталу, розподіленого та нерозподіленого прибутків (зменшений на непокриті збитки).
2.1	Резервний капітал	Є сумою резервів, утворених згідно з чинним законодавством або установчими документами за рахунок нерозподіленого прибутку підприємств.
2.2	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Є чистим фінансовим результатом діяльності підприємства після сплати доходів власникам та формування резервного капіталу.
3	Інший власний капітал	Капітал, отриманий в результаті безоплатної передачі майна або індексації майна чи з інших джерел.
3.1	Капітал у дооцінках	Капітал, що складається із сум дооцінки необоротних активів та фінансових інструментів.
3.2	Дарчий капітал	Є вартістю необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших юридичних або фізичних осіб.
3.3	Інший додатковий капітал	Інші види додаткового капіталу, отримані чи створені в процесі господарської діяльності (грошові та майнові пожертви, гранти тощо)

Джерело: складено на основі [20].

Перша – це статутний або пайовий капітал, Зареєстрований (пайовий) капітал призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства й установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу [10].

На структуру власного капіталу впливають вимоги законодавства щодо реєстрації внесків учасників. Відповідно до цих вимог і виділяється статутний капітал (або пайовий), реєстрація якого є обов'язковою, та інший капітал, який не підлягає реєстрації. Вони виконують різні функції.

Статутний капітал – це організаційно-правова форма капіталу, величина якого визначається установчими документами господарюючого суб'єкта згідно з чинним законодавством. Це сукупність внесків (часток, акцій за номінальною вартістю) засновників (учасників) в майно, виражених у грошовому вимірнику, при створенні підприємства для забезпечення його статутної діяльності.

Пайовий капітал формують юридичні особи, для яких передбачено внесення пайових внесків та реєстрація установчих документів різної форми (кредитні спілки, споживчі товариства, колективні сільськогосподарські підприємства). Формування статутного(пайового) капіталу залежить від:

- організаційно-правової форми господарювання підприємства;
- від форми власності.

Формування статутного капіталу за рахунок вкладів засновників – обов'язковий елемент установчих документів підприємства. Сума статутного (пайового) капіталу підлягає обов'язковій реєстрації в державному реєстрі господарських одиниць [10].

Неоплачений капітал - це сума заборгованості засновників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Вилучений капітал - це фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників (акціонерів). І неоплачений, і вилучений капітал зменшують розмір власного капіталу.

Друга частина – додатковий, резервний (страховий) капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток). Але вклади виконують незрівнянно більше функцій і мають значно глибший зміст, аніж просте внесення додаткових коштів (майна), зокрема й таких, що залишилися в складі власного капіталу як нерозподілений прибуток.

Додатковий внесок – це частка засновника в інших формах власного капіталу підприємства – резервному (страховому) чи нерозподіленому прибутку (непокритому збитку). Такий вклад виконує лише першу функцію – інвестування. У складі капіталу, створеного в процесі діяльності основне місце належить прибутку, що залишається в розпорядженні підприємства. Він формує переважну частину його власних фінансових ресурсів, забезпечує приріст власного капіталу, а відповідно – і ріст ринкової вартості підприємства.

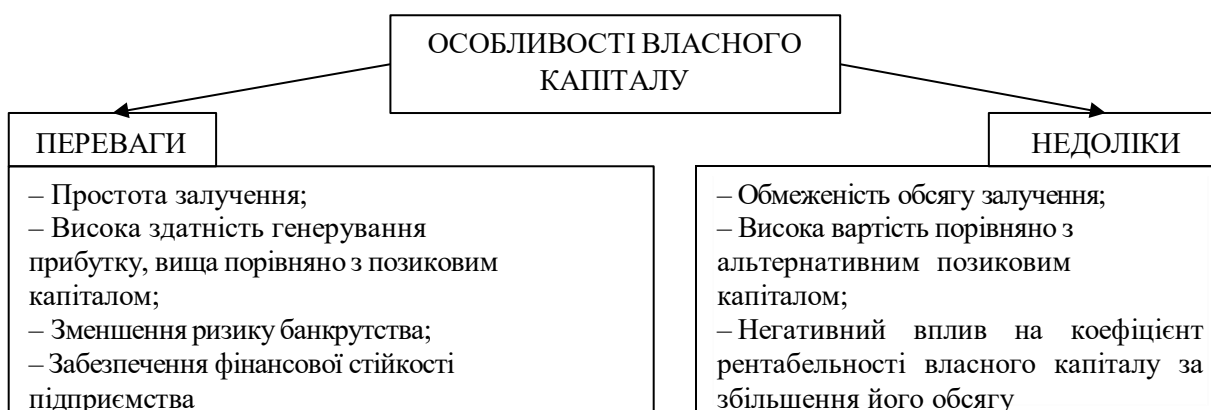
Нерозподілений прибуток у складі додаткового капіталу відображає частину чистого прибутку, який поповнює власний капітал підприємства результатами господарської діяльності за певний період. Нерозподілений прибуток збільшує власний капітал, але при збиткових результатах діяльності власний капітал зменшується на величину непокритого збитку. До того ж може скластись ситуація, коли збиткове тривалий час підприємство, яке все ще працює на позиченому капіталі, фактично втратило власний капітал і підсумок розділу I балансу є від'ємним. Така ситуація буде зберігатись доти, поки підприємство заробленим у наступні роки прибутком не відновить розмір власного капіталу

Резервний капітал - це сума резервів, створена відповідно до чинного законодавства і засновницьких документів за рахунок чистого (нерозподіленого) прибутку.

У складі іншого власного капіталу основне місце належить залученню підприємством додаткового пайового (шляхом додаткових внесків у зареєстрований (пайовий) капітал) або акціонерного (шляхом додаткової емісії та реалізації акцій) капіталу [10].

Для стейкхолдерів власний капітал є показником відповідальності і стабільності підприємства. Чим більший власний капітал і менша кредиторська заборгованість, тим кращі стосунки у підприємства з різними юридичними і фізичними особами.

Управління власним капіталом на підприємстві має свої складності та полягає у тому, що в процесі поточної діяльності відбуваються безперервні зміни, пов'язані зі збільшенням або зменшенням як його загальної величини, так і окремих складників. Основними критеріями оптимізації структури капіталу є прийнятний рівень доходності і ризику в діяльності підприємства; мінімізація середньозваженої вартості капіталу підприємства; максимізація ринкової вартості підприємства [46, с. 256]. В управлінні власним капіталом необхідно враховувати його певні особливості (переваги та недоліки) (рис.1.1).

Рис. 1.1. Особливості власного капіталу підприємства

Джерело: [43, с.47]

Отже, ефективність діяльності підприємства значно залежить від сформованого власного капіталу. Підприємства повинні чітко визначати цілі, порядок та умови збільшення (зменшення) власного капіталу, порядок формування резервного капіталу, порядок формування та використання додаткового капіталу, методику здійснення реінвестицій у корпоративні права, порядок оподаткування операцій, які пов'язані із збільшенням (зменшенням) статутного капіталу тощо.

1.2. Характеристика ТОВ «РУДОМАЙН» та його облікової політики

Товариство з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН» було зареєстровано у травні 2010 року. Протягом своєї історії компанія спеціалізується на видобутку та збагаченні залізних руд відкритим способом. Від початку своєї діяльності компанія переробила понад 20 млн. тон некондиційних руд Криворізького залізорудного басейну, що демонструє її значний досвід у використанні вторинної або низькоякісної сировини. Виробнича потужність підприємства дозволяє переробляти 4 млн. тон вихідної сировини на рік.

За період 2020-2025 років товариство активно інвестувало в техніку, придбавши 21 екскаватор, 2 бурові верстати, 6 гусеничних бульдозерів тощо.

В умовах затяжної політичної нестабільності, повномасштабної війни в Україні та постійних змін на світових ринках сировини, гірничо-металургійний комплекс (ГМК) працює під тиском небачених раніше викликів, які загрожують самому існуванню галузі. Проведення аналізу організаційно-економічних показників діяльності ТОВ «РУДОМАЙН» за даними фінансової звітності (додаток В, Г) за період 2024–2025 роки необхідно для об'єктивної оцінки діяльності цього товариства.

Аналіз складу та динаміки необоротних активів є критично важливим для оцінки інвестиційної політики підприємства та його спроможності підтримувати виробничий потенціал. Зміна обсягів за окремими статтями розділу І активу балансу дає змогу виявити вектори руху капіталу – від оптимізації основних засобів до перегляду стратегії фінансових вкладень. Порівняльну характеристику змін у складі необоротних активів ТОВ «РУДОМАЙН» протягом 2025 року наведено у таблиці 1.5.

Аналіз активів Балансу (Звіту про фінансовий стан) демонструє значне розширення майнової бази товариства. Загальна вартість активів станом на

31.12.2025 склала 2 789 379 тис. грн, що на 7,5% (або 195 023 тис. грн) більше порівняно з початком 2025 року (2 594 356 тис. грн).

Таблиця 1.5

Динаміка складу та структури необоротних активів

ТОВ «РУДОМАЙН» за 2025 рік

Стаття необоротних активів	На 01.01.2025 (тис. грн)	На 31.12.2025 (тис. грн)	Відхилення (тис. грн)	Темп приросту (%)
Нематеріальні активи	5 109	3 491	-1 618	-31,7%
Незавершені капітальні інвестиції	436 498	369 746	-66 752	-15,3%
Основні засоби	509 117	457 017	-52 100	-10,2%
Довгострокові фінансові інвестиції	18 830	18 830	0	0,0%
Відстрочені податкові активи	22 774	23 064	+290	+1,3%
Усього за розділом I	992 328	872 148	-120 180	-12,1%

Джерело: складено за даними фінансової звітності ТОВ «РУДОМАЙН»

Частка необоротних активів у загальній структурі балансу знизилася з 38,2% на початок року до 31,3% на кінець 2025 року. Це свідчить про обважнення балансу оборотним капіталом. У грошовому вираженні необоротні активи зменшилися з 992 328 тис. грн до 872 148 тис. грн (падіння на 12,1%).

Зменшення залишкової вартості основних засобів на 52 100 тис. грн є наслідком того, що швидкість амортизації перевищує швидкість введення в експлуатацію нових активів. У 2025 році надійшло нових основних засобів на суму 109 877 тис. грн (переважно машини та обладнання – 64 272 тис. грн, і транспорт – 43 590 тис. грн), але водночас було нараховано зносу на суму 159 417 тис. грн. Це сигналізує про поступове фізичне зношення виробничого фонду. Первісна вартість повністю амортизованих, але ще діючих основних засобів на кінець року склала 27 254 тис. грн. Зменшення обсягів незавершених капітальних інвестицій (на 66 752 тис. грн) вказує на те, що нові великі будівельні проєкти наразі не розпочинаються, а старі вводяться в експлуатацію.

Оборотні активи становлять ключову частку балансу (68,7% на кінець року). Їх обсяг стрімко зріс на 19,7% (або 316 103 тис. грн) і сягнув 1 917 231 тис. грн.

Детальний аналіз структури цих активів наведено у таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

Динаміка та структура оборотних активів ТОВ «РУДОМАЙН»

Стаття оборотних активів	На 01.01.2025 (тис. грн)	На 31.12.2025 (тис. грн)	Відх. (тис. грн)	Структура на кінець року (%)
Запаси	461 915	359 041	-102 874	18,7%
Дебіторська заборгованість за продукцію	762 505	1 092 697	+330 192	57,0%
Інша поточна дебіторська заборгованість	286 743	322 070	+35 327	16,8%
Дебіторська заборгованість з бюджетом	39 248	86 291	+47 043	4,5%
Заборгованість за виданими авансами	9 089	54 816	+45 727	2,9%
Грошові кошти та їх еквіваленти	35 125	1 112	-34 013	0,06%
Витрати майбутніх періодів та інші активи	6 503	1 204	-5 299	0,04%
Усього за розділом II	1 601 128	1 917 231	+316 103	100,0%

Джерело: складено за даними фінансової звітності ТОВ «РУДОМАЙН»

Позитивним моментом є зменшення залишків запасів на складі (-2,3%), зокрема готової продукції (з 333046 тис. грн до 261735 тис. грн). Це свідчить про ефективний розпродаж акумульованої раніше руди та активізацію відвантажень споживачам.

Водночас, негативним моментом є акумулювання дебіторської заборгованості за продукцію. За рік вона зросла на 43,3% і сягнула 1 092 697 тис. грн (це понад мільярд гривень, що становить більше третини всієї річної виручки). Абсолютна більшість цієї суми (1077469 тис.грн) становить заборгованість іноземних покупців.

Результатом цього процесу є зменшення залишку грошових коштів на рахунку – він впав з 35125 тис. грн на початок року до 1112 тис. грн на кінець

2025 року. Товариство фактично залишилося без грошових коштів для ведення поточної діяльності.

Структура пасивів ТОВ «РУДОМАЙН» відображає високий рівень фінансової автономії підприємства, проте з серйозними прихованими загрозами щодо поточної платоспроможності.

Власний капітал зріс на 41 465 тис. грн (+2,3%) та склав 1 815 076 тис. грн, що формує значні 65% усіх джерел фінансування підприємства. Левова частка капіталу – це нерозподілений прибуток минулих років, який сягнув 1782 564 тис. грн.

Довгострокові зобов'язання Компанії залишилися на стабільному рівні, дещо знизившись з 228 052 тис. грн до 225 008 тис. грн. Структура цих зобов'язань специфічна і не містить банківських боргів (таблиця 1.7).

Таблиця 1.7

Динаміка складу довгострокових зобов'язань ТОВ «РУДОМАЙН»

Стаття довгострокових зобов'язань	На 01.01.2025 (тис. грн)	На 31.12.2025 (тис. грн)	Відхилення (тис. грн)
Пенсійні зобов'язання	83 626	105 520	+21 894
Довгострокові кредити банків	33 631	0	-33 631
Інші довгострокові зобов'язання (ЄМК)	63 667	61 034	-2 633
Цільове фінансування (ЄМК)	41 271	48 827	+7 556
Довгострокові забезпечення	5 857	9 627	+3 770

Джерело: складено за даними фінансової звітності ТОВ «РУДОМАЙН»

На відміну від довгострокових, поточні зобов'язання демонструють стрімке зростання на 26,4%, збільшившись за рік з 592693 тис. грн до 749 295 тис. грн. (таблиця 1.8).

Стрімке зростання кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги у 2,2 рази (до 232 668 тис. грн) свідчить про те, що товариство активно використовує комерційний (товарний) кредит від своїх постачальників як інструмент безкоштовного фінансування поточних касових розривів.

Заборгованість перед працівниками з оплати праці на кінець року зросла у 2,3 рази і сягнула 21489 тис. грн. Більше того, через виснаження власних

залишків коштів товариство було змушено відкрити кредитну лінію (овердрафт) в АТ «А-Банк», заборгованість за якою склала 28351 тис. грн. Це класичний показник гострої короткострокової неплатоспроможності.

Таблиця 1.8

Динаміка складу поточних зобов'язань ТОВ «РУДОМАЙН»

Стаття поточних зобов'язань	На 01.01.2025 (тис. грн)	На 31.12.2025 (тис. грн)	Відхилення (тис. грн)
Короткострокові кредити банків (овердрафт)	0	28 351	+28 351
Поточна КЗ за довгостроковими зобов'язаннями	95 460	85 943	-9 517
Кредиторська заборгованість за товари, роботи	107 203	232 668	+125 465
КЗ за розрахунками з бюджетом та страхуванням	23 478	32 059	+8 581
КЗ з оплати праці	9 150	21 489	+12 339
КЗ за одержаними авансами	11 830	29 163	+17 333
Поточні забезпечення (відпустки)	39 049	47 904	+8 855
Інші поточні зобов'язання	306 523	271 718	-34 805
Усього поточних зобов'язань	592 693	749 295	+156 602

Джерело: складено за даними фінансової звітності ТОВ «РУДОМАЙН»

Стаття «Інші поточні зобов'язання» на суму 271718 тис.грн залишається значною і майже повністю (263375 тис. грн) складається з отриманої короткострокової фінансової допомоги від інших осіб (імовірно, також пов'язаних з бенефіціаром).

Отже, ТОВ «РУДОМАЙН» перебуває у провадженні діяльності в кредит на тлі посилення воєнних та економічних ризиків. Існуюча фінансова модель вимагає негайної корекції, переходу до жорсткого управління дебіторською заборгованістю, припинення практики виведення ліквідності на користь пов'язаних осіб та перегляду інвестиційної політики з огляду на реальну платоспроможність.

ТОВ «РУДОМАЙН» зареєстровано за найпоширенішою організаційно-правовою формою господарювання в Україні. Від повного та чіткого правового регулювання обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю безпосередньо залежить ефективність інформаційного

забезпечення управління про формування капіталу, розподіл прибутку, нарахування дивідендів та інших корпоративних прав, фінансову незалежність діяльності підприємства та інші показники фінансового стану.

При організації бухгалтерського обліку власного капіталу на ТОВ «РУДОМАЙН» необхідно враховувати нормативне регулювання обліку власного капіталу в Україні, яке здійснюється на рівні держави (макрорівень) та на рівні суб'єктів господарювання (мікрорівень) (табл. 1.9).

Таблиця 1.9

Рівні нормативного регулювання обліку власного капіталу в Україні

<i>Рівні регулювання</i>	<i>Нормативні акти</i>
МАКРОРІВЕНЬ	- Цивільний кодекс України від 19.06.2003 р. № 980-IV [47] - Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року №2755-VI [34] - Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України затверджений Верховною Радою України від 11.05.2000 р. №1707-III [40] - Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 №2275-VIII [42] - Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73. [24] - План рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом Міністерством фінансів від 30.11.99р. №291[31].
МІКРОРІВЕНЬ (внутрішні регламенти)	- Статут підприємства, корпоративного договору, - Наказ (положення) про облікову політику, план-графік документообігу, робочий план рахунків

Джерело: згруповано автором

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності не здійснюють детального регулювання обліку власного капіталу. Це зумовлюється специфікою законодавства різних країн щодо формування власного капіталу підприємств різних організаційно-правових форм. Законом України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» [42]. щодо формування статутного капіталу передбачено:

- по-перше, кількість учасників товариства не обмежується;

- по-друге, статутний капітал має бути сформований у повному обсязі (в сумі, зареєстрований в установчих документах) не пізніше 6 місяців з дня державної реєстрації товариства;

- по-третє, вартість вкладу кожного учасника товариства повинна бути не менше номінальної вартості його частки.

Вклади учасників у негрошовій формі оцінюються за справедливою вартістю, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. Про прострочення внесення вкладів учаснику (учасникам) надсилається письмове попередження, після чого учасник може погасити заборгованість протягом 30 календарних днів. Після завершення цього терміну загальні збори учасників мають прийняти одне з таких рішень:

1) про виключення учасника товариства, який має заборгованість із внесення вкладу;

2) про зменшення статутного капіталу товариства на розмір неоплаченої частини частки учасника товариства;

3) про перерозподіл неоплаченої частки (частини частки) між іншими учасниками товариства без зміни розміру статутного капіталу товариства та сплату такої заборгованості відповідними учасниками;

4) про ліквідацію товариства [6]. При цьому учаснику, який повністю або частково не вніс свій вклад, товариство не має права виплачувати дивіденди.

На рівні підприємства, крім Статуту та корпоративного договору (складання якого передбачене Законом про ТОВ та ТДВ) щодо власного капіталу, має бути сформована облікова політика. Фіксується облікова політика товариства у відповідному внутрішньому регламенті – наказі про облікову політику. Методичні рекомендації з облікової політики підприємства роз'яснюють загальні положення щодо обов'язку формування облікової політики та основні питання, які має розкривати розпорядчий документ про облікову політику

«Облікова політика – це сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності» [24], тобто це вибір самим підприємством певних і конкретних методик, форми і техніки ведення бухгалтерського обліку, виходячи з діючих нормативних актів і особливостей діяльності підприємства.

Для формування достовірних показників у фінансовій звітності за формою 4 «Звіт про власний капітал», облікова політика товариства повинна забезпечувати виконання основних завдань з організації обліку власного капіталу:

- забезпечення обліку даних та узагальнення інформації про стан і рух власного капіталу;
- контроль за правильністю і законністю формування власного капіталу;
- своєчасне, повне, правильне відображення розміру і всіх змін власного капіталу;
- контроль за раціональним розподілом прибутку за відповідними фондами;
- організація аналітичного обліку на рахунках власного капіталу для своєчасного отримання достовірної інформації;
- правильне відображення в регістрах обліку і звітності операцій з власним капіталом.

Як показав зміст Наказу про облікову політику ТОВ «РУДОМАЙН», норми його облікової політики щодо власного капіталу врегульовані лише в наступних моментах:

- первинні документи з обліку власного капіталу і графік їх документування (в додатку до Наказу про облікову політику – плані-графіку документообігу);
- перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в бухгалтерському обліку операцій з власним капіталом (в додатку до Наказу про облікову політику – робочому плані рахунків).

Така практика не сприяє раціональній організації бухгалтерського обліку на підприємствах. Адже належне формування облікової політики є важливим елементом внутрішнього регулювання формування та обліку власного капіталу, сприяє підвищенню повноти та достовірності інформації про фінансовий стан підприємства.

Пропонуємо для практичного застосування товариством запровадити розділ наказу про облікову політику, що регулюватиме облік власного капіталу (табл.1.10).

Таблиця 1.10

**Структура розділу наказу про облікову політику щодо обліку
власного капіталу**

<i>Методична складова облікової політики</i>	
<i>1</i>	<i>2</i>
1	Статутний капітал
1.1	Вартість вкладу кожного учасника товариства повинна бути не меншою за номінальну вартість його частки. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.
1.2	Дивіденди виплачуються за рахунок чистого прибутку товариства, пропорційно розміру часток учасників у статутному капіталі.
1.3	Дивіденди учасникам нараховуються і виплачуються по закінченню календарного року протягом першого місяця, наступного за звітним, року. Дивіденди можуть виплачуватись у грошовій та негрошовій формі.
1.4	Дивіденди учаснику, який повністю або частково не вніс свій вклад, не нараховуються та не виплачуються.
1.5	Статутний капітал збільшується (зменшується) за рішенням Загальних зборів учасників. Прийняття такого рішення відбувається більш як 75% голосів.
1.6	Повідомлення про рішення Загальних зборів Товариства щодо зменшення статутного капіталу надсилається кредиторам, чиї вимоги до товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою в 10-денний строк.
1.7	Збільшення статутного капіталу без додаткових вкладів здійснюється за рахунок нерозподіленого прибутку. Рішення про таке збільшення статутного капіталу приймають Загальні збори засновників більш ніж 50% голосів (якщо частки засновників не змінюються) і 100% голосів (якщо частки засновників змінюються).
2	Капітал у дооцінках
2.1	Відносити до капіталу у дооцінках дооцінку (уцінку) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу.
2.2	Проводити переоцінку об'єктів основних засобів, залишкова вартість яких відрізняється від їх справедливої вартості на дату балансу більш ніж на 8 %.

Продовж. табл. 1.10

1	2
2.3	Переоцінку об'єктів нематеріальних активів не здійснювати, зважаючи на відсутність активного ринку за ними.
2.4	Перевищення сум попередніх дооцінок над сумою попередніх знижень ціни залишкової вартості переоціненого об'єкта основних засобів/нематеріальних активів уключати до складу нерозподіленого прибутку при вибутті такого об'єкта.
2.5	Витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта основних засобів, включати до первісної вартості об'єкта в сумі, що перевищує 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного податкового року.
3	Резервний капітал
3.1	Резервний капітал створюється за рахунок прибутку чистого прибутку. Щорічні відрахування здійснюються у розмірі 5% чистого прибутку. Відрахування здійснюються до повного формування (25% розміру статутного капіталу).

Джерело: складено на основі [13]

Формування такого розділу дозволить узгодити положення облікової політики та установчих документів з метою задоволення інтересів користувачів щодо обліку власного капіталу.

Обліковий процес власного капіталу складається з багатьох блоків, які мають бути деталізовані та конкретизовані.

Первинний облік – це перший етап облікового процесу. На цьому етапі відбувається первинне спостереження, вимір у натуральному та вартісному вираженні, внесення до носіїв облікової інформації, тобто документів.

Інформація про формування власного капіталу міститься у первинних документах, які оформлюються згідно ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [40], Положення про документальне забезпечення записів бухгалтерського обліку № 88 [36]. В первинних документах фіксуються всі фактичні, кількісні і якісні характеристики фактів, які виникають на підприємстві. Лише дані зафіксовані в первинних документах є підставою для облікового процесу. Перелік первинних документів, які застосовуються в операціях з руху власного капіталу наведені у таблиці 1.11.

Таблиця 1.11.

**Перелік первинних документів, які застосовуються в операціях
з обліку власного капіталу**

№ рах.	Назва рахунка, субрахунку	Перелік первинних документів
40	Зареєстрований (пайовий) капітал	Статут
41	Капітал у дооцінках	Довідки та розрахунки бухгалтерії.
42	Додатковий капітал	Акти приймання-передачі матеріальних цінностей, довідки та розрахунки бухгалтерії, накладні, виписки банку, накази, установчі документи, рішення власників тощо.
43	Резервний капітал	Установчі документи, рішення власників, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо
44	Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)	Установчі документи, рішення власників, накази, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо.
45	Вилучений капітал	Установчі документи, рішення власників, накази, довідки та розрахунки бухгалтерії тощо.
46	Неоплачений капітал	Установчі документи, рішення власників, довідки та розрахунки бухгалтерії, акти приймання-передачі матеріальних цінностей, прибуткові касові ордери, виписки банку тощо.

Джерело: [43, с.248]

Більш детальний перелік документування господарських операцій щодо власного капіталу та їх вплив на складові власного капіталу наведено у додатку Г.

Другим етапом облікового процесу є поточний облік (реєстрація даних відображається в системі рахунків в облікових реєстрах). Протягом поточного обліку здійснюються оброблення, реєстрація та запис даних первинного обліку в реєстри аналітичного та синтетичного обліку, відбуваються групування та перегрупування їх задля отримання необхідної інформації.

Для правильності організації бухгалтерського обліку власного капіталу на етапі поточного обліку необхідно передусім його чітко класифікувати. Організація аналітичного та синтетичного обліку власного капіталу будується за його складовими. До балансових рахунків відносяться рахунки 40 «Статутний капітал», 45 «Вилучений капітал» і 46 «Неоплачений капітал», які використовують для формування стартового капіталу підприємства. Залежно

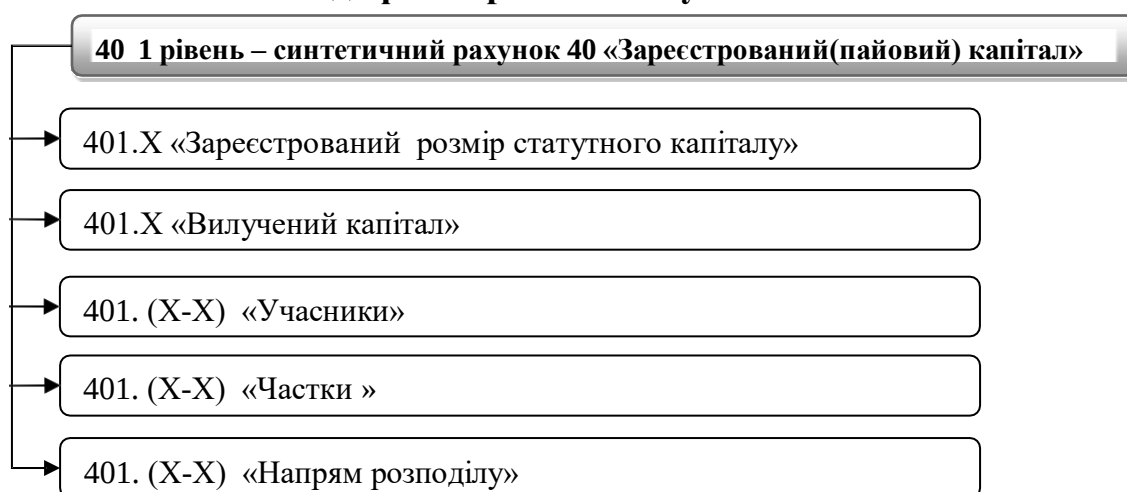

від організаційної форми підприємства стартовим капіталом може виступати статутний або пайовий капітал. Рахунки 41 «Капітал у дооцінках», 42 «Додатковий капітал», 43 «Резервний капітал» і 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» призначені для обліку власного капіталу, який створюється в процесі господарської діяльності підприємства, але не є статутним капіталом[12].

Цей капітал належить власникам і спрямовується на задоволення потреб господарюючого суб'єкта, проте він не закріплений по частках за кожним з учасників.

Боримська К.П. [4] пропонує змінити план рахунків на план аналітичних ознак, адже в умовах активного застосування інформаційно-комп'ютерних технологій такий напрям удосконалення обліку вважається прогресивним. На основі розробленого узагальненого кодифікатору рахунків запропоновано удосконалені його складові (Кодифікатори «Статутний капітал» та «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» та розроблено додаткові (Кодифікатор №1 «Статутний капітал» (зразок зображено на рис.1.2), Кодифікатор №2 «Додатковий капітал», Кодифікатор №3 «Резервний капітал», Кодифікатор №4 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)», Кодифікатор №5 «Вилучений капітал», Кодифікатор №6 «Неоплачений капітал».

Рис. 1.2. Кодифікатор №1 «Статутний капітал»

Джерело: [4]

Відповідно до розрахованих аналітичних показників за кодифікатором до рахунка 401 «Статутний капітал» можуть готуватися проекти управлінських рішень щодо визначення принципових підходів до змін у структурі власного капіталу; отримання інформації про стан статутного капіталу у розрізі внесків кожного учасника; аналізу простроченої заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу; розподілу прибутку підприємства тощо. Це надасть можливість підвищити контроль за дотримання вимог щодо мінімального розміру початкового капіталу та уникнення вимушеної ліквідації підприємства.

Крім того, ведення обліку за напрямками «Оплачений капітал» створює можливість контролю за процесом формування статутного капіталу за етапами (оголошення, оплата часток). Саме оплачений капітал з точки зору формування майна товариства є дійсним джерелом придбання активів на початковому етапі його функціонування.

Облік додаткового капіталу пропонується вести в розрізі додаткових внесків; реінвестованих дивідендів; активів, що підлягають дооцінці; активів, безоплатно одержаних шляхів одержання таких активів тощо.

Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за його видами, джерелами утворення й напрямками використання (використання коштів резервного капіталу на покриття збитків підприємства, на виплату дивідендів за привілейованими акціями та на інші виплати).

Аналітичні розрізи до рахунка 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» дозволяють визначити обороти фінансового результату звітного року як за джерелами його отримання, так за напрямками використання, а також окремими акціонерами, що служить збереженню та примноженню майна власника.

Облікове відображення вилученого капіталу пропонується здійснювати за учасниками товариства. Неоплачений капітал (рахунок 46 «Неоплачений капітал») пропонується вести в розрізі простроченого та непростроченого за кожним учасником. Такі аналітичні розрізи забезпечують повну

інформативність про стан внесків кожного учасника. Запропоновані кодифікатори є основою побудови робочого плану рахунків товариства, дозволяє в межах запропонованої системи записів у будь-який момент часу забезпечити власників товариства регулярно формованою систематизованою інформацією про господарську діяльність підприємства для оцінки, контролю та планування діяльності за умови застосування інформаційно-комп'ютерних технологій, надає можливість отримати в оперативному режимі максимально деталізовані дані про об'єкти власного капіталу з максимальною точністю та аналітичністю

Товариство застосовує робочий план рахунків 4-го класу, який є додатком до облікової політики та представлено у додатку Д.

Заключним етапом облікового процесу є підсумковий, який іноді називають балансовим узагальненням (звітністю). Це фінальний етап облікового процесу, який можна охарактеризувати як упорядковану сукупність операцій з формування показників, що відображують результати виробничої та господарської діяльності підприємства за певний період.

З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності, зокрема Звіту про власний капітал, товариство систематично застосовує елемент технічної складової облікової політики – інвентаризація активів, капіталу та зобов'язань, під час якої перевіряється їх фактична наявність.

Деякі вчені, вважають, що проведення інвентаризації джерел власних коштів є неможливою, адже до них не застосовують органолептичні прийоми. Є дослідники, які вважають, що інвентаризація власного капіталу не тільки можлива, але й необхідна, адже тим самим забезпечується фінансова незалежність підприємства від кредиторів.

Обмежуватися лише органолептичними методами перевірки не потрібно, на практиці слід застосовувати також прийоми документального контролю, проводити розрахунки окремих облікових показників, перевіряти правильність за законність формування та розподілу різних видів капіталу та

прибутку. Інвентаризація складових власного капіталу має свої особливості та полягає у підтвердженні залишків внесків за кожним акціонером, обґрунтованості розміру окремих складових додаткового та резервного капіталу, встановленні термінів зобов'язань товариства перед учасниками, підтвердження достовірності оцінки вартості часток засновників у статутному капіталі.

Загальна методика інвентаризаційної роботи щодо власного капіталу передбачає ряд логічно пов'язаних етапів (рисунки 1.3).

Результати інвентаризації повинні відображатися в інвентаризаційних описах.

Для оптимізації процесу обробки інформації про стан та зміни в структурі власного капіталу в цілях складання управлінської, статистичної, податкової звітності важливу роль відіграє комп'ютеризація облікових робіт. При цьому рівень комп'ютерної обробки господарських операцій, пов'язаних з формуванням і використанням власного капіталу, напряму залежить від кількості учасників в аналітичних розрізах яких і формується вся система бухгалтерського відображення таких операцій в товариствах. ТОВ «РУДОМАЙН» застосовує для провадження облікового процесу комп'ютерну бухгалтерську технологію BAS KOPPI.

Отже, в питанні досліджена облікова політика як інструмент організації бухгалтерського обліку власного капіталу у товариствах та викладено змістовне наповнення усіх складових облікової політики в частині власного капіталу.

1.3. Методика складання Звіту про власний капітал

Звіт про власний капітал – це звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Власний капітал – це однойменний розділ Звіту про фінансовий стан, тобто балансу підприємства (розділ I пасиву). Однак Звіт про власний капітал містить більш

детальну інформацію, яка розкриває причини змін складових власного капіталу, чого не видно в балансі. Так, даний звіт розкриває зміни у капіталі внаслідок:

- операцій з власниками, наприклад внесків до статутного капіталу, виплати дивідендів, реінвестиції прибутку, поповнення резервного капіталу тощо;
- результатів всієї господарської діяльності підприємства (доходи/витрати, чистий прибуток/збиток);
- інших операцій, які вплинули на компоненти так званого іншого сукупного доходу, наприклад переоцінка основних засобів.

У Звіті про фінансовий стан (балансі) цих внутрішніх операцій практично не видно, наприклад джерел формування статутного капіталу чи напрямів використання прибутку. Отже, на показники Звіту про власний капітал впливають своїми результатами два фінансових звіти за НП(С)БО 1:

- Баланс (Звіт про фінансовий стан);
- Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Форма Звіту має формат таблиці на зразок шахової відомості, графами якої є складові власного капіталу, а рядками – операції, які спричиняють зміни цих складових (додаток В). На перетині відповідних граф та рядків Звіту записують дані, які призвели до зміни власного капіталу. Якщо внаслідок господарської операції якась із складових власного капіталу зменшується, то такі дані наводять у дужках (п. 5 р. II НП(С)БО 1).

У графах Звіту наводять лише ті складові власного капіталу, які зазначені в розділі I «Власний капітал» пасиву балансу. Це пов'язано з тим, що баланс показує власний капітал і його складові станом на конкретну дату, а у Звіті про власний капітал ті самі показники подано в динаміці. Статті, за якими інформація в поточному й попередньому звітних періодах відсутня, у Звіті не наводиться. Натомість передбачено можливість самостійно додавати статті з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку

до НП(С)БО 1, за умови, що інформація є суттєвою та оцінка статті може бути достовірно визначена [11].

У Звіті наводять інформацію про такі складові власного капіталу, як зареєстрований капітал (графа 3); капітал у дооцінках (графа 4); додатковий капітал (графа 5); резервний капітал (графа 6); нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (графа 7); неоплачений капітал (графа 8); вилучений капітал (графа 9) [11].

При заповненні Звіту про власний капітал необхідно враховувати, що зміни капіталу можуть виникати внаслідок однієї причини за одним видом капіталу як зменшення, яке записується у дужках, а за іншим – як збільшення, яке записується без дужок. Наприклад, відрахування до резервного капіталу за рахунок прибутку повинно бути відображено по рядку 4210 ф. № 4 у графі 6 без дужок, а в графі 7 у дужках, в результаті в графі 10 буде нуль. Якщо зміни призводять тільки до використання прибутку, як нарахування дивідендів, то у цьому випадку запис буде здійснено по рядку 4200 ф. № 4 в графі 7 у дужках і ця сума буде повторена у графі 10 у дужках.

Зміст статей та інформаційне забезпечення для складання звіту про власний капітал наведено у додатку Ж.

Для заповнення ф. 4 необхідна інформація, яка стосується змін, які пройшли на підприємстві протягом року, на підприємстві використовуються суми дебетових та кредитових оборотів за рік відповідно за кожним рахунком.

Заповнення Звіту про власний капітал розпочинається з заповнення рядка «Залишок на початок року». Дані беруться з розділу I пасиву балансу, які мають відповідати даним рахунків бухгалтерського обліку. Використовуються залишки за рахунками класу 4 «Власний капітал та забезпечення зобов'язань».

Далі поетапно розкриваються зміни за кожною складовою частиною власного капіталу. На них мають вплив:

– коригування внаслідок виправлення помилок, відповідно до НП(С)БОБ «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»; обороти за рахунком 44, здійснюється коригування сальдо нерозподіленого прибутку (рах. 44) на початок звітної року у випадку, коли в попередніх роках під час складання фінансової звітності допущені помилки. Обороти за рахунком 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» у кореспонденції з різними рахунками. Це обороти за Дт 40–46, у частині зміни облікових оцінок, облікової політики, які вплинули на статті власного капіталу. Зміни облікової політики у товаристві не відбувалися.

– чистий прибуток (збиток) – з розділу I Звіту про фінансові результати;
 – інший сукупний дохід (за компонентами) – з розділу II Звіту про фінансові результати;

– розподіл прибутку (нарахування дивідендів) – з аналітики за субрахунками 441 «Прибуток нерозподілений», 443 «Непокриті збитки», 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» та 671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»;

– внески учасників – аналітика за рахунками 46 «Неоплачений капітал», 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»;

– вилучення капіталу – аналітика за рахунками 45 «Вилучення капіталу», 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал».

Наступним етапом підраховуються загальні зміни в капіталі. Вони можуть бути як зі знаком «+», так і в дужках (знак «–»). Потім визначається залишок власного капіталу на кінець. При підрахунку останньому має виконуватися рівність:

залишок власного капіталу на кінець (ряд. 3000) =

залишок на початок (ряд. 4000) ± зміни в капіталі (ряд. 4295)

Для самоконтролю використовуються залишки за рахунками бухгалтерського обліку, які мають співпадати з залишками у балансі.

Таким чином, тут мають бути сальдо рахунків 40-46 на початок звітнього року, але з урахуванням такого:

- залишок зареєстрованого (пайового) капіталу визначається як різниця між Кт субрахунків (401 «Статутний капітал», 402 «Пайовий капітал», 403 «Інший зареєстрований капітал») та Кт субрахунку 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу»;

- при знаходженні суми власного капіталу залишки за Дт субрахунків 45 «Неоплачений капітал», 46 «Вилучений капітал» віднімаються;

- показують суми коригувань, які мали місце після звітної дати (тобто дати балансу) та впливають на розмір власного капіталу і не відображаються у рядках 4005 та 4010.

Залишок власного капіталу на кінець та відповідні його складові мають збігатися з показниками розділу I Звіту про фінансовий стан (баланс) на кінець звітнього року.

Для більшості підприємств інший сукупний дохід, коригування, внески учасників і вилучення капіталу – мають нульові значення. Дивіденди теж частіше не нараховують. Через це Звіт про власний капітал частіше містить заповненими лише рядки щодо впливу чистого прибутку (збитку) та залишків власного капіталу на початок і кінець періоду.

Більш детально розглянемо формування (зміни) складових власного капіталу за даними бухгалтерського обліку товариства.

Бухгалтерський облік статутного капіталу розпочався у товаристві з моменту реєстрації підприємства в Єдиному державному реєстрі підприємств України. Аналітичний та синтетичний облік статутного капіталу зводиться до того, що при формуванні (реєстрації) статутного капіталу збільшують залишок за кредитом субрахунку 401 «Статутний капітал» рахунку 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал». Якщо за кредитом субрахунку показують збільшення статутного капіталу, то за дебетом – його зменшення (вилучення). Сальдо на субрахунку 401 повинно відповідати розміру статутного капіталу, який зафіксовано в установчих документах підприємства.

Аналітичний облік статутного капіталу ведуть за кожним засновником. Одночасно зі збільшенням залишку в кредиті цього субрахунку дебетують рахунок 46 «Неоплачений капітал», який призначено для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства. За його дебетом відображають заборгованість засновників (учасників) ГТ за внесками до статутного капіталу підприємства, в той час як за кредитом – погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу. Останнє відбувається в міру того, як учасники (засновники) вносять ті чи інші активи як внески до статутного капіталу. За дебетом при цьому зазначають рахунки обліку відповідних активів.

Законом про ТОВ та ТДВ мінімальний розмір статутного капіталу законом не передбачений, однак сформувавши його товариство зобов'язано. Кожен учасник товариства повинен повністю внести свій вклад протягом шести місяців з дати державної реєстрації товариства, якщо інше не передбачено статутом. В умовах ринкової економіки статутний капітал таких господарських товариств виражає вартість внесених засновниками активів в обмін на:

- 1) право брати участь у господарській діяльності;
- 2) право одержання частини майбутнього прибутку (у межах своєї частки).

Основні критерії формування статутного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю відповідно до діючого законодавства наведені у таблиці 1.12.

Підтвердженням неможливості створення та діяльності товариства з обмеженою відповідальністю без статутного капіталу є факт прив'язаності кількості голосів учасників товариства на загальних зборах учасників до розміру їх часток. За ст. 13. ЗУ «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом.

Для забезпечення діяльності ТОВ «РУДОМАЙН», учасниками за рахунок своїх коштів сформовано статутний капітал, який станом на 31.12.2025р. складає суму 21906961,66 грн. Кошти внесені в повному обсязі на рахунок товариства. Структура власності є консолідованою: 100% частки належить юридичній особі-нерезиденту – компанії «АРДК МАЙНІНГ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ ХОЛДИНГ ЛТД» (Кіпр, Нікосія). Проте, кінцевим бенефіціарним власником, який здійснює непрямий вирішальний вплив (володіючи 70% права голосу), є громадянин України Караманіч Костянтин Федорович. Така структура через кіпрську юрисдикцію є типовою для великого українського бізнесу та використовується для структурування корпоративних прав, захисту активів та оптимізації руху капіталу в рамках холдингу [52]. Протягом року змін у сумі статутного капіталу товариства не відбувалося (таблиця 1.13)

Таблиця 1.13

**Формування (зміни) зареєстрованого (пайового) капіталу у
ТОВ «РУДОМАЙН»**

Учасник	% участі	31.12.2024 року	% участі	31.12.2025 року
«АРДК МАЙНІНГ ЕССЕТ МЕНЕДЖМЕНТ ХОЛДИНГ ЛТД» (Кіпр, Нікосія)	100	21907,0	100	21907,0

Джерело: сформовано за даними підприємства

Для товариств неакціонерного типу, яким є ТОВ «РУДОМАЙН», існує низка випадків, за яких чинне законодавство вимагає від товариства зменшення СК незалежно від бажання власників. Товариство зобов'язано оголосити про зменшення СК за таких обставин (таблиця 1.14).

Дані бухгалтерського обліку щодо зареєстрованого капіталу використовуються для заповнення наступних рядків Звіту про власний капітал.

Таблиця 1.14.

Підстави для зменшення статутного капіталу ТОВ

<i>Коли ТОВ зобов'язане зменшити СК</i>	<i>Примітки</i>
1. Учасники впродовж 6 місяців (або додаткового терміну) після створення товариства не внесли повністю своїх	Як альтернативу зменшенню СК передбачено ліквідацію ТОВ
2. Викуплена товариством частка залишилася нереалізованою протягом року	Оскільки тут усе в руках товариства, бажано не допускати подібної ситуації
3. Правонаступник відмовляється вступати до товариства або товариство не приймає правонаступника	1. ЦКУ не зобов'язує зменшувати СК. 2. Припускається можливість не зменшувати СК, а розподілити частку між учасниками
4. Учасника виключають із товариства	На відміну від виходу – при виключенні учасника ЗУ про ТОВ та ТДВ безпосередньо
5. Вартість чистих активів стає менша ніж СК	Альтернатива зменшенню СК – ухвалення учасниками рішення про внесення

Джерело: узагальнено на основі [42]

У рядку «**Внески учасників**» (ряд. 4240) наводяться дані про внески до зареєстрованого капіталу підприємства та погашення заборгованості з капіталу та відображаються обороти для:

- зареєстрованого (пайового) капіталу – Дт 46 Кт 40 (зі знаком «+»);
- неоплаченого капіталу – Дт 46 Кт 40 (зі знаком «-»).

Дані до статті «*Погашення заборгованості з капіталу*» (ряд. 4245) відображають обороти за Дт (різних рахунків, наприклад 10, 20, 31 і т.д.) Кт 46 (зі знаком «+»). Стаття містить дані про погашення заборгованості з капіталу (зміни суми неоплаченого капіталу в результаті збільшення/зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до зареєстрованого капіталу).

У статті «**Вилучення капіталу**» (ряд. 4260) наводяться дані про зменшення власного капіталу підприємства внаслідок викупу часток, перепродажу чи анулювання викуплених часток. У бухгалтерському обліку викуп акцій (часток) (4260) відображується оборотами Дт 45 Кт 30, 31, 672. Відображається зменшення капіталу (у дужках, так як має знак «-») внаслідок викупу власних часток за їхньою фактичною собівартістю.

Для заповнення статті «*Перепродаж викуплених часток*» (ряд. 4265) обираються дані бухгалтерському обліку за оборотами для:

- додаткового капіталу (Дт 421 Кт 45);
- нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (Дт 44 Кт 45);
- неоплачений капітал (Дт (різні рахунки, наприклад 10,20, 31) Кт 45).

Тут наводиться прибуток від перепродажу викуплених часток або збиток від перепродажу часток, який покривається за рахунок емісійного доходу. При цьому обороти, які зменшують суму власного капіталу, зазначаються в дужках (тобто мають знак «-»).

Стаття «*Анулювання викуплених часток*» (ряд.4270) заповнюється за даними оборотів - Дт 40 Кт 45. Відображається зменшення зареєстрованого капіталу (у дужках) на суму викуплених та анульованих часток.

Стаття «*Вилучення частки в капіталі*» (ряд.4275) заповнюється за даними бухгалтерського обліку - оборотів Дт 40 Кт 41, 45, 46, 44, 672. Наводиться (у дужках) інформація про зменшення статутного капіталу внаслідок вилучення частки

Стаття «*Інші зміни в капіталі*» (ряд.4290) містить дані про решту змін у власному капіталі підприємства, що не були включені до зазначених вище рядків (обороті за Кт 40-46). Наприклад, це може бути списання залишку суми додаткового капіталу при амортизації або вибутті безоплатно отриманих основних засобів (чи інших необоротних активів). Мається на увазі залишок за субрахунком 424, який виникає при визнанні безоплатно одержаних необоротних активів та який поступово списується при амортизації таких активів з визнанням доходу за субрахунком 745 «Дохід від безоплатно одержаних активів» (це оборот Дт 44 Кт 42).

Для статті «*Разом змін у капіталі*» (ряд.4295) розраховується алгебраїчна сума рядків 4100-4291 за кожною графою (тобто графи 3-10) та може мати знак як «+», так «-». В останньому випадку сума наводиться в дужках.

За статтею «Інший сукупний дохід за звітний період» (ряд.4110) відображаються різниці в оборотах за Кт і Дт відповідних субрахунків у частині сум іншого сукупного доходу за звітний період:

- колонки «Капітал у дооцінках» – за рахунком 41;
- колонки «Додатковий капітал» – за рахунком 42;

При цьому ряд. 4110 граф 4 і 5 має відповідати значенню ряд. 2460 гр. 3 форми № 2.

Зміни, які відбулися у складі компонента «Капітал в дооцінках» наведено у таблиці 1.15.

Таблиця 1.15

Розшифровка складу компонента «Капітал в дооцінках»

Компоненти додаткового капіталу	31.12.2024	зміни	31.12.2025
Результат переоцінки актуарних зобов'язань за пенсійною програмою	1679,0	8926,0	10605,0

Джерело: складено за даними підприємства

Нерозподілені прибутки (збитки) – це прибутки, одержані в результаті господарсько-фінансової діяльності підприємства, зменшені на суму прибутків, використаних у звітному році. Нерозподілений прибуток є власністю учасників і збільшує суму власного капіталу. Якщо фінансовим результатом діяльності є збиток, то сума збитку зменшує суму власного капіталу. За результатами роботи за 2025 рік підприємство отримало чистий прибуток у сумі 41602 т. грн.

Фінансовий результат визначають за допомогою рахунку 79 «Фінансові результати», після чого чистий прибуток списують за кредитом рахунку 441 «Прибуток нерозподілений», а збиток - за дебетом рахунку 442 «Непокриті збитки».

При складанні фінансової звітності порівнюються залишки за рахунками 441 «Прибуток нерозподілений» та 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді», і, якщо за рахунком 441 «Прибуток нерозподілений»

наявне кредитове сальдо, то підприємство на цю суму різниці матиме нерозподілений прибуток поточного року, який відображається в рядку 1420 пасиву Балансу (Звіт про фінансовий стан) (ф. № 1), а якщо сума прибутку, використаного у звітному році, перевищуватиме суму нерозподіленого прибутку, то цю різницю будуть відображати на рахунку 442 «Непокріті збитки» та в рядку 1420 пасиву Балансу (ф. № 1).

Чистий (нерозподілений) прибуток товариства залишається в розпорядженні товариства, яке визначає напрямки його використання відповідно засновницьких документів товариства. Учасники товариства мають право брати участь у розподілі прибутку й отримувати його частину у вигляді дивідендів у порядку, передбаченому засновницькими документами товариства. Можливі напрямки використання прибутку показані в табл. 1.16.

Таблиця 1.16

Облік використання прибутку

Напрямок використання	Бухгалтерський облік		Примітка
	Дт	Кт	
1.Виплата дивідендів учасникам	443	671	Розмір і форма виплати дивідендів визначаються на загальних зборах учасників з оформленням протоколу.
2.Відрахування частини прибутку до резервного капіталу	443	43	За рішенням учасників товариства - не менше 5 % чистого щорічного прибутку товариства до досягнення розміру резервного капіталу не менше 25 % величини статутного капіталу
3.Збільшення статутного капіталу товариства	443	401	Можливе тільки після оплати часток усіма учасниками. При цьому прибуток, що спрямовується на збільшення статутного капіталу, не повинен змінити пропорцій між учасниками товариства.
4.Інші цілі	443	672	Такі цілі повинні бути передбачені статутом товариства

Джерело: сформовано на основі [12]

Щодо формування резервного капіталу, Законом України про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю, не передбачено обов'язкового формування резервного капіталу. Виключна ситуація міститься у статті 25 «Набуття товариством частки у власному статутному капіталі»: Товариство має право придбавати частки у власному статутному капіталі без його зменшення на розмір такої частки лише за умови, що на день такого

придбання товариство *сформує резервний капітал у розмірі ціни придбання викупленої частки*, який не може використовуватися для здійснення виплат на користь учасників такого товариства. Закон про ТОВ не конкретизує джерела формування резервного капіталу. Тому, в обліку можливі варіанти бухгалтерських проведення:

Дт 443 «Прибуток використаний у звітному періоді»

Кт 43 «Резервний капітал»

Дт 42 «Додатковий капітал»

Кошти резервного капіталу можуть використовуватися тільки у двох напрямках:

– на поповнення статутного капіталу, якщо в нього були зроблені вилучення методом викупу акцій та нарахованих дивідендів за відсутності прибутків (Дт 43 Кт 40);

– на покриття збитків (Дт 43 Кт 442).

ТОВ «РУДОМАЙН» резервний капітал не формувало.

Зміни які відбулися протягом року за показником «Нерозподілений прибуток(непокритий збиток)» відображується у Звіті про власний капітал за наступними статтями:

У статті «**Чистий прибуток (збиток) за звітний період**» (ряд.4100) відображується сума чистого прибутку (збитку) з рядків 2350 (2355) зі Звіту про фінансові результати за бухгалтерськими записами: Дт 79 Кт 441 (Дт 442 Кт 79). Значення даного рядка має співпадати з показниками гр. 3 ряд. 2350 або 2355 форми № 2

У статті «**Розподіл прибутку**» наводиться сума виплат власникам (дивіденди), дані про спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу та відрахування до резервного капіталу. Зокрема, за наступними статтями:

1.*Виплати власникам (дивіденди)* (ряд.4200) – стаття формується за даними оборотів Дт 443 Кт 671, Дт 43 Кт 671. Сума наводиться в дужках, так як зменшує розмір власного капіталу;

2. *Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу* (ряд.4205) - наводиться сума зареєстрованих змін у статутному капіталі за рахунок розподілу прибутку – обороти Дт 443 Кт 40, відображається збільшення зареєстрованого капіталу внаслідок зменшення сум нерозподіленого прибутку. Загальне значення гр. 10 ряд. 4205 має бути нульовим («0»), так як:

- гр. 3 «Зареєстрований (пайовий) капітал» має суму збільшення зареєстрованого капіталу (знак «+»);

- гр. 7 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» – зменшення нерозподіленого прибутку на таку ж суму, що у й гр. 3 (знак «—»)

3. *Відрахування до резервного капіталу* (ряд.4210) – формується за оборотами Дт 443 Кт 43. Відображається сума відрахувань до резервного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку відповідно до вимог установчих документів і законодавства. При цьому загальне значення ряд. 4210 гр. 10 має бути нульовим («0»), так як:

- гр. 6 «Резервний капітал» має суму збільшення резервного капіталу (знак «+»);

- гр. 7 «Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)» – зменшення нерозподіленого прибутку на ту ж суму, що й у гр. 6 (знак «—»)

За статтею **«Залишок на кінець року»** (ряд.4300) для розрахунку використовуються сальдо на 31 грудня 2025 за рахунками: 40, 41, 42, 43, 44, 46, 45, 46. Тобто: ряд. 4300 = ряд. 4000 + ряд. 4295 (з урахуванням знаку «+» або «—»). При цьому значення в графах 3-10 ряд. 4300 повинно збігатися зі значеннями гр. 4 рядків 1400-1495 відповідно форми № 1 станом на 31 грудня звітного року

Серед організаційних етапів для формування показників Звіту власного капіталу найбільш складними, що вимагають високої кваліфікації облікових працівників, є заповнення журналів та Головної книги. На основі Головної книги складається оборотна відомість за рахунками 4 класу. Роботи по узагальненню даних у бухгалтерському обліку на підприємстві

автоматизовано. Витяг з головної книги товариства має вигляд, як це представлено у табл. 1.17.

ТОВ «РУДОМАЙН» складає дві форми Звіту про власний капітал:

- форма № 4 – для фінансової звітності за вимогами НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»;
- форма № 4-к – для консолідованої фінансової звітності відповідно до НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність».

Відмінність між формами полягає в тому, що ф.4-к містить інформацію про зміни у власному капіталі у розрізі неконтрольованої частки меншості. Цей звіт призначений виключно для материнських компаній, які мають дочірні та складають консолідовану звітність. Для цілей фінансової звітності за МСФЗ ТОВ «РУДОМАЙН» виступає материнською компанією та формує Групу. До складу консолідованої фінансової звітності входить 100% дочірнє підприємство – ТОВ «Долинський гірничо-збагачувальний комбінат», зареєстроване у грудні 2021 року у м. Долинська Кіровоградської області.

Частка 33,9% у статутному капіталі ТОВ «Футбольний клуб «Гірник». Інвестиції у професійний футзал та футбол є елементом корпоративної соціальної відповідальності та брендингу. Частка 50% у статутному капіталі ТОВ «Долинська ВЕС» (належить ТОВ «Долинський ГЗК»). Ця інвестиція, ймовірно, пов'язана з планами компанії забезпечити свої майбутні потужності в Кіровоградській області електроенергією з відновлюваних джерел, що також корелює з глобальним трендом на декарбонізацію та ESG-стратегіями [52].

Для забезпечення порівняльного аналізу інформації до річного звіту про власний капітал підприємства додають Звіт про власний капітал за попередній рік так як на відміну від перших 3-х форм фінансової звітності, Звіт про власний капітал не містить даних минулих періодів для порівняння.

Загальні правила складання Звіту про власний капітал за формою 4 за НП(С)БО 1 такі:

- звіт складається в тисячах гривень без десяткового знаку.

- не можна обчислювати розрахункові показники звіту («усього», «залишок на кінець року») за округленими числами, аби уникнути похибки через округлення. Тобто суми спершу треба рахувати за неокругленими даними, а вже потім – округлювати;

- Звіт про власний капітал складається вже після підготовки Звіту про фінансовий стан (балансу) та Звіту про фінансові результати.

Таким чином, показники Звіту про власний капітал повинні відповідати даним бухгалтерського обліку і співпадати з даними Звіту про фінансовий стан (балансу) і Звіту про фінансові результати. Перевірити зіставність показників форм фінансової звітності можна на основі Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності, затверджених наказом Мінфіну від 11.04.2013 № 476 [22].

1.4. Організація складання внутрішньої звітності про власний капітал в управлінні товариством

Особливої уваги потребує питання облікового забезпечення управління власним капіталом підприємства.

Складність управління власним капіталом полягає в тому, що в процесі поточної діяльності відбувається збільшення або зменшення як його загальної величини, так і його окремих складових. При цьому необхідними даними про стан і рух складових капіталу систему управління забезпечує система бухгалтерського обліку, насамперед, внутрішня управлінська звітність, яка складається на виході облікової системи.

У зв'язку з тим, що управління капіталом традиційно розглядають як складову частину фінансового менеджменту, і поділяють на дві частини – управління формуванням та управління використанням капіталу [46], під управлінням формуванням капіталу слід розуміти сукупність процесів підготовки і здійснення керуючих впливів, які спрямовані на досягнення оптимальної структури капіталу та обсягів оптимального співвідношення

різних форм капіталу при прийнятному рівні ризиків. Під управлінням використання капіталу слід розуміти сукупність процесів підготовки і здійснення керуючих впливів, які спрямовані на максимально ефективний розподіл за пріоритетними напрямками складових власного капіталу.

Суб'єктом управління власного капіталу виступають окремі посадові особи, або фінансові служби, бухгалтерія товариства, які, використовуючи сукупність прийомів та способів, забезпечують прийняття необхідних рішень щодо функціонування власного капіталу.

Якщо в системі управління власним капіталом виявиться, що певний елемент є малоефективним, то вся система управління товариством буде мати недостачу конкретного елемента і відповідно буде менш результативною. Тому в процесі функціонування системи управління власним капіталом доцільно постійно оцінювати, як елементи системи відповідають один одному, і при виникненні певних відхилень вносити відповідні корективи.

Крім того, належну увагу слід приділяти оцінці рівня співвідношення власного капіталу і залученого, особливо в контексті того, що на сьогодні відсутній універсальний метод оптимізації структури капіталу, застосовуючи який підприємство визначило б оптимальне співвідношення між власним і позиковим капіталом.

Існують різні рекомендації щодо величини частки позикових коштів у структурі капіталу. Більшість із них зводиться до того, що частка залучених коштів у пасиві не повинна перевищувати 50%. Крупка М.І. визначає оптимальну структуру капіталу як співвідношення використання власних і позикових коштів за умови якого забезпечується ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності та коефіцієнтом стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість [46].

Завдяки інформації, яку надає бухгалтерський облік, управлінський персонал та власники можуть вчасно прийняти управлінські рішення стосовно господарської діяльності підприємства. Це забезпечує збереження майна власника та контроль за формуванням і розподілом прибутку.

Для управління власним капіталом бухгалтерський облік покликаний забезпечувати користувачів інформацією про:

- кількість засновників, їх частку у статутному капіталі, додаткові внески засновників, збільшення або зменшення номінальної вартості випущених акцій, вилучення власного капіталу, анулювання акцій, обмін облігацій на акції підприємства тощо;
- повноту та своєчасність відображення в бухгалтерському обліку операцій з пайовим капіталом, правильність обліку пайових внесків;
- забезпечення страхування найбільш ризикових видів діяльності, розміри обов'язкових щорічних відрахувань до резервного капіталу;
- ступінь залежності підприємства від залучених джерел фінансування; встановлення достовірності первинних даних відносно формування статутного капіталу, використання активів, що є внесками, правильності ведення обліку статутного капіталу;
- формування додатково вкладеного капіталу, правильність ведення обліку операцій з додатково вкладеним капіталом, достовірність відображення даних в звітності підприємства;
- наявність та рух нерозподіленого прибутку підприємства та напрями його використання, списання непокритих збитків за рахунок нерозподіленого прибутку, величину розподіленого між власниками прибутку;
- ступінь незалежності підприємства від залучених джерел фінансування;
- відповідність статутного капіталу величині чистих активів в кінці року на дату балансу [46, с. 388].

Отримання вищезазначеної інформації є надзвичайно важливо, а тому роль облікової інформації в управлінні власним капіталом постійно зростає.

Враховуючи те, що основним призначенням внутрішньої звітності в цілому є задоволення потреб управлінців будь-якого рівня в детальній інформації про певні аспекти діяльності підприємства для прийняття ними обґрунтованих рішень, тому її розробка в частині власного капіталу підприємства, в тому числі в розрізі його складових, надасть змогу забезпечити ефективну дивідендну та облікову політику. Пропонуємо виділити декілька об'єктивних передумов, що зумовлюють необхідність складання внутрішньої звітності підприємства щодо складових власного капіталу (рисунок 1.4).

Рис. 1.4. Передумови, що зумовлюють складання внутрішньої звітності щодо складових власного капіталу

Джерело: [48]

Вищесказане підтверджує доцільність розробки форм внутрішньої звітності підприємства в частині формування і використання різновидів власного капіталу з урахуванням їх специфіки.

Специфіка власного капіталу виявляється не в кількості складових об'єктів власного капіталу, а в їх якісній різноманітності. Така різноманітність проявляється в тому, що для різних його елементів можуть відрізнятися шляхи і причини виникнення й формування, умови розподілу, напрями використання, умови перетворення у зобов'язання.

З метою удосконалення управлінського обліку власного капіталу розроблено форму внутрішньої звітності про власний капітал (додаток Л). Дана форма дозволяє деталізувати рух власного капіталу за два періоди з метою порівняння та оцінки динаміки складових власного капіталу.

Вважаємо, що впровадження на практиці даної форми внутрішньої звітності допоможе забезпечити належний рівень аналітичності з метою прийняття обґрунтованих рішень щодо доцільності формування та зміни складових власного капіталу, проконтролювати своєчасність розрахунків з учасниками щодо нарахованих дивідендів тощо. Також є можливість провести контроль за документальним оформленням даних змінних, адже до даного звіту додається копія супровідних документів, які підтверджують зміни що відбулися в структурі власного капіталу товариства.

Форма також містить графи з розрахунком вартості чистих активів товариства, коефіцієнту фінансової стійкості та співвідношення власних і залучених коштів, що дає змогу управлінцям оцінити загальний фінансовий стан для прийняття рішень в подальшому. Відповідно до розрахованих аналітичних показників можуть готуватися проєкти управлінських рішень щодо:

- визначення принципів підходів до змін у структурі власного капіталу підприємства;
- отримання інформації про стан внесків до статутного капіталу у розрізі їх кількості, якості та матеріально відповідальних осіб;
- аналізу наявності простроченої заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу;
- розподілу прибутку підприємства, формування та використання коштів резервного капіталу за цільовим призначенням;
- підвищення достовірності відображення на рахунках аналітичного обліку господарських операцій з формування та змін складових власного капіталу, викуплених та перепроданих акцій, а також розрахунків з акціонерами.

Щодо складових власного капіталу бухгалтерська служба може надавати управлінському персоналу наступні форми внутрішньої звітності (табл.1.18).

Підвищити наочність звітів можливо в результаті їх доповнення пояснюючим текстом і діаграмами, які відображатимуть динаміку показників за відповідний період.

В контексті удосконалення положень облікової політики власного капіталу під зміни підпадає і важлива для кожного господарського товариства дивідендна політика, яка служить гарантом забезпечення прав учасників на частину прибутку товариства розраховану пропорційно частці такого учасника у статутному капіталі підприємства.

Дивідендна політика товариства - сукупність стратегічних і тактичних рішень щодо розподілу результатів діяльності підприємства. Від її вибору значною мірою залежать джерела фінансування власності, ринкова капіталізація підприємства, структура власного капіталу.

Для оцінки ефективності дивідендної політики застосовується коефіцієнт дивідендних виплат, який характеризує частку чистого прибутку підприємства, що спрямована на дивідендні виплати. Розраховується даний показник за формулою [46]:

$$\text{КДВ} = \frac{\text{ФДВ}}{\text{ЧП}} \times 100, (1.1)$$

де КДВ - коефіцієнт дивідендних виплат, %;

ФДВ - сума фонду дивідендних виплат, сформованого у процесі розподілу прибутку за обраним типом дивідендної політики;

ЧП - сума чистого прибутку, отриманого підприємством у звітному періоді, який підлягає розподілу.

Однією з найдинамічніших складових власного капіталу є нерозподілений прибуток (непокритий збиток). З метою найбільш

ефективного управління цією складовою власного капіталу розроблено форму для розподілу прибутку, яка може використовуватись підприємством для внутрішнього користування (табл.1.19).

Таблиця 1.19.

Форма розподілу прибутку (для внутрішнього користування)

Прибуток отриманий у звітному періоді (441), грн.	Прибуток, використаний у звітному періоді (443) Н		Напрями розподілу прибутку					
			На виплату дивідендів (671)		На формування резервного капіталу (43)		На збільшення статутного капіталу (40)	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%	грн.	%

Джерело: [48]

Щодо управління прибутком, то науковці вважають, що основним завданням управління прибутком є оптимізація його розподілу у звітному і майбутніх періодах. Розподіл прибутку повинен забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави та персоналу підприємства.

Управління прибутком потребує формування систематизованого переліку об'єктів управління. До них належать: управління формуванням прибутку та управління розподілом і використанням прибутку.

Підготовка управлінського рішення щодо формування, розподілу та використання прибутку повинна враховувати альтернативні можливості. А розроблена форма внутрішньої звітності допоможе робити це своєчасно та значно полегшить управління складовими власного капіталу.

Дослідження підходів до управління власним капіталом, що пропонуються вітчизняними науковцями та дослідниками, дозволило структурувати управлінський процес, що стало основою для обґрунтування структурно-логічної послідовності управління власним капіталом підприємства.

Висновки до розділу 2

Звітність є важливим засобом оперативного управління роботою підприємства та є першим джерелом інформації про підприємство. Інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності, визначений НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Кожна форма фінансової звітності має своє інформаційне призначення. Важливість Звіту про власний капітал зумовлено його призначенням – інформувати власників підприємства про все, що відбувалося з їхнім капіталом протягом року. На відміну від інших форм фінансової звітності, він зосереджений лише на одному елементі фінансової звітності – власному капіталі.

В науково-економічній літературі вчені наводять різні визначення власного капіталу. Для організації обліку та аудиту власного капіталу ключовим є його визначення в законодавчих та нормативних документах. Власний капітал є одним з найістотніших показників, оскільки виконує функції, які дають змогу досягнути високої ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Для потреб обліку елементи власного капіталу підприємства структурують за джерелами формування в процесі господарської діяльності. На структуру власного капіталу підприємства в першу чергу впливає його організаційно-правова форма, вимоги законодавства щодо реєстрації внесків учасників. Відповідно до цих вимог виділяється статутний капітал, реєстрація якого є обов'язковою, та інший капітал, який не підлягає реєстрації. Вони виконують різні функції.

Тема кваліфікаційної роботи розкривалася з використанням фінансової звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН». Компанія спеціалізується на видобутку та збагаченні залізних руд відкритим способом. ТОВ «РУДОМАЙН» зареєстровано за найпоширенішою організаційно-правовою формою господарювання в Україні. Від чіткого правового регулювання обліку власного капіталу товариства з обмеженою

відповідальністю безпосередньо залежить ефективність інформаційного забезпечення управління про формування капіталу, розподіл прибутку, нарахування дивідендів та інших корпоративних прав, фінансову незалежність діяльності підприємства та інші показники фінансового стану.

При організації бухгалтерського обліку власного капіталу на ТОВ «РУДОМАЙН» необхідно враховувати нормативне регулювання його обліку в Україні, яке здійснюється на рівні держави (макрорівень) та на рівні суб'єктів господарювання (мікрорівень).

На рівні підприємства, крім Статуту та корпоративного договору щодо власного капіталу, має бути сформована облікова політика. Як показав зміст Наказу про облікову політику ТОВ «РУДОМАЙН», норми його облікової політики щодо власного капіталу врегульовані лише в наступних моментах: первинні документи з обліку власного капіталу і графік їх документування; перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в бухгалтерському обліку операцій з власним капіталом.

Для практичного застосування товариством пропонується запровадити розділ наказу про облікову політику, що регулюватиме облік власного капіталу.

Обліковий процес власного капіталу складається з блоків: первинний облік, реєстрація даних в системі рахунків в облікових реєстрах - організація аналітичного та синтетичного обліку власного капіталу будується за його складовими та складання звітності.

З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності, зокрема Звіту про власний капітал, товариство систематично застосовує елемент технічної складової облікової політики – інвентаризація активів, капіталу та зобов'язань, під час якої перевіряється їх фактична наявність.

Форма 4 «Звіт про власний капітал» – це однойменний розділ балансу підприємства. Однак Звіт про власний капітал містить більш детальну

інформацію, яка розкриває причини змін складових власного капіталу, чого не видно в балансі. Так, даний звіт розкриває зміни у капіталі внаслідок:

- операцій з власниками, наприклад внесків до статутного капіталу, виплати дивідендів, реінвестиції прибутку, поповнення резервного капіталу тощо;
- результатів всієї господарської діяльності підприємства (доходи/витрати, чистий прибуток/збиток);
- інших операцій, які вплинули на компоненти так званого іншого сукупного доходу, наприклад переоцінка основних засобів.

Отже, на показники Звіту про власний капітал впливають своїми результатами два фінансових звіти: Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Форма Звіту має формат таблиці на зразок шахової відомості, графами якої є складові власного капіталу, а рядками – операції, які спричиняють зміни цих складових.

Для заповнення Звіту про власний капітал необхідна інформація, яка стосується змін, які пройшли на підприємстві протягом року. Для цього використовуються суми дебетових та кредитових оборотів за рік відповідно за кожним рахунком. Заповнення Звіту про власний капітал починається з рядка «Залишок на початок року». Далі поетапно розкриваються зміни за кожною складовою частиною власного капіталу. Зміни власного капіталу протягом року у товаристві відбулися лише за статтями «Капітал в дооцінках» та «Нерозподілені прибутки (нерозподілені збитки)».

Для ефективного управління власним капіталом товариства рекомендовано форми внутрішньої звітності для підвищення аналітичності інформації про формування та використання складових власного капіталу, що має покращити їх облік. Наведена система внутрішньої звітності дозволить власнику раціонально використовувати власний капітал.

РОЗДІЛ 2

АУДИТ ПОКАЗНИКІВ ЗВІТУ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

2.1. Організаційно-методична підготовка до проведення аудиту Звіту про власний капітал

Власний капітал є головним джерелом фінансування діяльності підприємства, виражає корпоративні права учасників (засновників). Тому перевірка показників Звіту про власний капітал є одним з найважливіших розділів проведення аудиту, оскільки власний капітал є гарантією стабільної діяльності підприємства, і від правильності ведення його обліку значним чином відображаються майнові відносини власників. Аудиторська перевірка правильності формування та використання власного капіталу повинна забезпечити захист інтересів власників та сприяти підвищенню фінансової стабільності підприємства.

Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» містить визначення обов'язкового аудиту фінансової звітності – як «аудит фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) суб'єктів господарювання, які відповідно до законодавства зобов'язані оприлюднити або надати фінансову звітність (консолідовану фінансову звітність) користувачам фінансової звітності разом з аудиторським звітом» [41].

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено введення щорічного аудиту для широкого кола юридичних осіб, які зобов'язані оприлюднити аудиторські звіти. До таких юридичних осіб віднесено підприємства, що становлять суспільний інтерес, підприємства – «емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які відповідно до цього Закону належать до великих

підприємств. ТОВ «РУДОМАЙН» віднесено до великих підприємств, які не є емітентами цінних паперів, та «зобов'язані не пізніше ніж до 1 червня року, що настає за звітним періодом, оприлюднювати річну фінансову звітність разом з аудиторським висновком на своїй веб-сторінці» [40].

В умовах ринкової економіки виникає потреба у здійсненні аудиторського контролю за дотриманням чинного законодавства з обліку власного капіталу.

Для ефективної організації аудиторської перевірки необхідно дотримуватись послідовності виконання аудиторських робіт. Виділяють наступні стадії аудиту: попереднє дослідження об'єкту аудиту, планування аудиту, перевірка внутрішнього контролю підприємства, безпосередня перевірка об'єкту дослідження, підготовка аудиторського висновку (звіту).

Робота з клієнтом починається з вивчення характеру його бізнесу, збору інформації про розміри і організацію підприємства, особливості його роботи, організаційну структуру та методи управління, системи бухгалтерського обліку і процедури контролю тощо. МСА 315 ««Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»» підкреслює необхідність для аудитора мати такий рівень знань про бізнес клієнта, який дасть змогу йому спланувати і провести аудит відповідно до міжнародних аудиторських стандартів. Такий рівень знань забезпечить аудитору розуміння подій, що виникають, а отже і якісну перевірку фінансової звітності. Інформація про бізнес клієнта сприяє правильному визначенню напрямків аудиту, під час вивчення яких можуть бути потрібні спеціальні дослідження. Це допомагає оцінити умови, в яких відбувається отримання, обробка і зберігання бухгалтерської інформації за завершеними операціями клієнта. Знання бізнесу клієнта дає можливість визначити обґрунтованість оцінок.

Сучасний аудит передбачає обов'язкове вивчення системи внутрішнього контролю та визначенню ризиків. У МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики» підкреслено, що аудитор повинен достатньо

розуміти системи бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю, щоб спланувати аудиторську перевірку й розробити ефективний аудиторський підхід, також повинен використовувати своє професійне судження для оцінки аудиторського ризику і для розробки аудиторських процедур, щоб забезпечити зменшення цього ризику до допустимо низького рівня. Такий підхід дає можливість раціонально організувати процес перевірки, забезпечує здобуття кращих результатів при найменш можливому рівні витрат. Оцінка середовища внутрішнього контролю здійснюється за допомогою анкетування середовища контролю.

Одним із головних завдань сучасного аудиту є його обов'язкове планування, яке забезпечує вчасне і ефективне виконання робіт. Планування аудиту – це найважливіший етап перевірки для забезпечення того, що завдання виконується ефективним способом та що аудиторський ризик був знижений до прийняттого рівня. Планування не є окремою стадією аудиторської перевірки, це є постійний та повторюваний процес, який з самого початку аудиту до завершення поточної аудиторської перевірки. МСА 300-499

«Оцінка ризиків та дії у відповідь на оцінені ризики» встановлюють положення і надають рекомендації щодо планування аудиторської перевірки. Планування означає розробку загальної стратегії й детального підходу до очікуваного характеру, часу та обсягу аудиту.

Планування аудиту тісно пов'язано з визначенням цілей, задач, відповідальності і обов'язків аудитора. Врахування цих факторів повинно гарантувати високу якість, економічність і своєчасність незалежних перевірок. І тому в процесі планування складають два основні документи: план і програму аудиту.

План складається з переліку робіт на основних етапах аудиту, а програма містить конкретні завдання і процедури перевірок. Під час планування необхідно звертати увагу на таку інформацію: умови певної угоди, останні нормативні документи, які регулюють проведення аудиту,

більш важливі питання аудиту, зміст облікової політики замовника і її зміст. План аудиту Звіту про власний капітал представлений в додатку К.

У програмі аудиту види, зміст та час проведення запланованих аудиторських процедур повинні співпадати з прийнятими до роботи показниками загального плану аудиту. Аудиторська програма допомагає керувати виконавцями аудиту та контролювати їх роботу. До аудиторської програми включаються також перелік аудиту за його напрямками, а також час, що його необхідно витратити на кожен напрямок аудиту або аудиторську процедуру.

Записи і висновки аудитора по кожному розділу аудиторської програми фіксуються в робочій документації і є тим важливим матеріалом, який використовується аудитором у процесі підготовки і обґрунтування аудиторського звіту керівництву клієнта. З урахуванням традицій вітчизняної практики аудиту, програму аудиторської перевірки показників Звіту про власний капітал представлена у наступному вигляді (додатку Л).

Встановлюючи загальну стратегію аудиту, аудитор повинен:

- виявити характеристики завдання, які зазначають його обсяг;
- встановити звітні цілі завдання для планування часу аудиту та характеру необхідного повідомлення інформації;
- розглянути чинники, які за професійним судженням аудитора, є важливими для спрямування зусиль групи з завдання;
- розглянути результати заходів, що передують завданню, та коли були застосовані, чи є знання, отримані партнером з завдання при виконанні інших завдань для суб'єкта;
- встановити характер, час та обсяг ресурсів, необхідних для виконання завдання.

Аудитор повинен розробляти програму аудиту, який має включати опис:

- характеру, часу та масштабу запланованих процедур оцінки ризику, як визначено МСА 315 «Ідентифікація та оцінювання ризиків суттєвого викривлення через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища»;
- характеру, часу та масштабу запланованих подальших аудиторських процедур на рівні твердження, як визначено МСА 330 «Дії аудитора у відповідь на оцінені ризики»;
- інших запланованих аудиторських процедур, які мають бути виконані для відповідності завдання вимогам МСА.

На етапі планування аудиторської перевірки аудитор повинен розробити та виконати аудиторські процедури, які відповідають обставинам, з метою отримання достатніх відповідних аудиторських доказів.

Процедури аудиту – це всі дії аудитора щодо збирання аудиторських доказів. Аудиторські докази для формування обґрунтованих висновків, на яких базуватиметься аудиторська думка, отримують за рахунок виконання: а) процедур оцінки ризиків; б) подальших аудиторських процедур, що включають: тести заходів внутрішнього контролю та процедури по суті включно з детальними тестами та аналітичними процедурами по суті [28].

Автори Швед Н.П. та Слюсаренко В.Є. [49] пропонують чітко визначити напрями перевірки та аудиторські процедури у процесі перевірки власного капіталу (таблиця 2.1).

Основними процедурами аудиту, що визначені у МСА 500 «Аудиторські докази», є такі: перевірка, спостереження, зовнішнє підтвердження, запит, повторне обчислення, повторне виконання, аналітичні процедури.

При організації з підготовки проведення аудиту в першу чергу укладається договір з клієнтом на проведення аудиту. Договір на проведення аудиту є основним документом, який засвідчує факт досягнення домовленості між замовником та виконавцем про проведення аудиторської перевірки.

Для того, щоб уникнути неправильного розуміння сторонами взятих на себе обов'язків, умов їх виконання та прийнятого розміру

відповідальності, необхідно максимально ясно обумовити у договорі всі суттєві аспекти взаємовідносин, які виникають в зв'язку з його укладанням.

Таблиця 2.1

Аудиторські процедури за етапами проведення аудиту власного капіталу

Назва етапу	Аудиторські процедури
Аудит установчих документів	Перевірка юридичних основ на право функціонування економічного суб'єкта відповідно до чинного законодавства
Аудит формування зареєстрованого (пайового) капіталу	Перевірка правильності формування зареєстрованого (пайового) капіталу
Аудит розрахунків із засновниками	Перевірка правильності та своєчасності формування зареєстрованого (пайового) капіталу розрахунків із засновниками
Аудит нерозподілених прибутків (непокритих збитків)	Перевірка правомірності наявності та руху нерозподіленого прибутку; перевірка непокритих збитків, їх списання, за який рахунок, перевірка розподілу прибутку між власниками (нарахування дивідендів); відрахування в резервний капітал та інше використання прибутку в поточному періоді; перевірка правильності ведення обліку нерозподілених прибутків (непокритих збитків) та відображення у фінансовій звітності

Джерело: [49]

Укладанню договору може передувати обмін листами між аудитором і клієнтом. Лист пропозиція аудитора підтверджує його згоду з поставленим завданням, і масштабом аудиту й може містити положення, які стосуються меж відповідальності аудитора перед клієнтом, форми подання звіту аудитора та його висновків, та інші моменти, про які аудитор вважає необхідним домовитися до початку перевірки. Надсилання листа – пропозиції може передувати етап обстеження об'єкта аудиту з метою визначення обсягів роботи, якщо аудитор вважатиме за необхідне проведення такого обстеження.

Після обміну листами та на їх основі складається договір на проведення аудиту. Листи можуть бути невід'ємною складовою частиною або додатком до договору, якщо це було обумовлено умовами договору. Договір на проведення аудиту може бути різним залежно від конкретних обставин, про те існує ряд моментів, які у будь-якому випадку повинні

знайти відображення у договорі. Обов'язково у договорі мають бути обумовлені наступні положення: мета аудиту; масштаб аудиту, включаючи посилання на діючі законодавства, нормативи; можливість доступу до будь-яких записів, документації та іншої інформації, замовленої у зв'язку з аудитом; відповідальність керівництва підприємства, яке перевіряється, за надану аудиторам інформацію; умови відповідальності за початкові залишки при першому проведенні аудиту або, якщо попередні перевірки виконувались іншим аудитором.

Предметом аудиту показників Звіту про власний капітал є всі господарські операції, які пов'язані з формуванням власного капіталу, а також відносини, що виникають при цьому між підприємствами, власниками та учасниками.

Економічна сутність аудиту показників Звіту про власний капітал розкривається в його меті. Відповідно до МСА 200 «Загальні цілі незалежного аудитора та проведення аудиту відповідно до Міжнародних стандартів аудиту» мета аудиту полягає у висловленні аудитором незалежної професійної думки щодо правильності відображення у показників фінансовій звітності ф.4 «Звіт про власний капітал» інформації про власний капітал.

Відповідно до мети аудиторської перевірки визначаються завдання. Основні завдання аудиту показників Звіту про власний капітал:

- аудит установчих документів;
- аудит аналітичного обліку за елементами власного капіталу;
- аудит синтетичного обліку за елементами власного капіталу;
- аудит інформації облікових реєстрів та її тотожність інформації аналітичного та синтетичного обліку;
- аудит достовірності інформації фінансової звітності та її тотожність обліковим реєстрам;
- аудит змін елементів власного капіталу;
- оцінка ефективності використання власного капіталу.

Запропоновані етапи проведення аудиту при його плануванні допоможуть провести аудит власного капіталу ефективно.

2.2. Методика аудиту показників Звіту про власний капітал

Загальноприйнятої методики аудиту власного капіталу в Україні не існує. Методика аудиту власного капіталу залежить від мети і завдань аудиторської перевірки, які визначаються керівництвом підприємства при складанні договору на проведення аудиту. Власний капітал може розглядатися як окремий об'єкт аудиту і як об'єкт аудиту фінансової звітності.

Витрати матеріальні і трудові при цьому теж мають значення. Якщо аудит власного капіталу проводиться як окремий об'єкт аудиту, у аудитора є більше часу для якісного виконання аудиторських процедур і аудитор отримує достатню впевненість у достовірності інформації і бухгалтерського обліку і фінансової звітності. В іншому випадку у аудитора менше часу для перевірки, обмежена кількість аудиторських процедур, і такі процедури повинні бути обґрунтованими [44].

Об'єктами аудиту показників Звіту про власний капітал є: Наказ про облікову політику; номенклатура робочих бухгалтерських рахунків, а також будова аналітичних рахунків з обліку власного капіталу; порядок створення й використання резервного капіталу; встановлення порядку вибуття й визначення розміру належного їм додаткового капіталу; оцінка внесків й порядок збільшення зареєстрованого (пайового) капіталу; порядок розподілу; операції з обліку формування та використання зареєстрованого (пайового) капіталу, капіталу у дооцінках, додаткового, резервного, вилученого, неоплаченого видів капіталу та нерозподілених прибутків (непокритих) збитків; записи в первинних документах, регістрах обліку та у звітності.

Основними процедурами аудиту, що визначені у МСА 500 «Аудиторські докази», є такі: перевірка, спостереження, зовнішнє підтвердження, запит, повторне обчислення, повторне виконання, аналітичні

процедури. Методика виконання аудиторських процедур полягає в застосуванні окремих методів і прийомів аудиту самостійно. Спочатку аудитор вивчає:

- організаційно-правову форму підприємства;
- форму власності, яка відображає особливості цивільно-правового статусу учасників (засновників) підприємства;
- географічне походження та цивільно-правовий статус учасників (засновників) підприємства;
- величину статутного капіталу підприємства та його структури за частками в капіталі;
- наявність великих засновників, які мають суттєвий контроль над підприємством.

Аудитор має ознайомитися з концептуальною основою складання фінансової звітності. Обов'язково аудитор повинен розглянути питання прийнятності обраної облікової політики підприємства, особливостям його діяльності, а також обраній концептуальній основі складання фінансової звітності. За допомогою такої аудиторської процедури, як перевірка (перевірка записів або документів) аудитором повинні бути вивчені установчі документи. Особливо важливими є ті розділи установчих документів, де мова йде про формування зареєстрованого (пайового) капіталу, його розмір та порядок внесення.

Процедура запиту досить поширена аудиторська процедура, особливу цінність її полягає в отриманні письмових відповідей. Найбільш часто аудитор «запитує» інформацію, яка пов'язана із нарахуванням дивідендів учасникам, а також можливими змінами та доповненнями установчих документів ТОВ. Особливої значущості запити і відповіді на них набувають у тих випадках, коли інформація про засновників відповідно до внутрішніх розпорядчих документів суб'єкта господарювання є конфіденційною. Процедура застосовується не завжди, тому що є підприємства, в установчих документах та у зареєстрованому (пайовому) капіталі яких роками не відбувається ніяких

змін. У такому випадку підтвердження третіх осіб не має сенсу. Інша справа, коли в установчі документи в періоді, що перевіряється були внесені зміни, наприклад, зі збільшенням зареєстрованого (пайового) капіталу, а для його оцінки застосований метод оцінки за справедливою вартістю, дуже висока ймовірність того, що для підтвердження правильності проведеної оцінки слід звернутися за підтвердженням до третіх осіб.

Аудиторська перевірка показників Звіту про власний капітал у ТОВ «РУДОМАЙН» починається з дослідження статутного капіталу для підтвердження зареєстрованого капіталу за рядками Звіту про власний капітал щодо залишку на початок та кінець звітного періоду (рядки 4000,4300) та змін як відбулися протягом року (рядки 4240-4290).

Аудит операцій зі статутним капіталом необхідно здійснювати у певній послідовності, яку представлено організаційною, підготовчою, технологічною та результативною стадіями. Представлений комплекс заходів сприяє своєчасному виявленню порушень щодо оплати внесків; складу засновників; законності формування та змін статутного капіталу; правильності розрахунку компенсації учаснику в зв'язку із виходом з товариства; відображення інформації в первинних документах, облікових регістрах та фінансовій звітності та застосовуванню коригуючих заходів з усунення негативного впливу факторів на фінансовий стан підприємства.

Основними завданнями проведення аудиту за бухгалтерським субрахунком 401 «Статутний капітал» є:

- встановлення повноти формування статутного капіталу, відповідності фактичних внесків учасників умовам установчих документів, дотримання строків внесення часток до статутного капіталу;
- перевірка стабільності величини статутного капіталу, його відповідності розміру, визначеному установчими документами.

Джерелом інформації для аудиту статутного капіталу виступають наступні документи:

1. Наказ про облікову політику.

2. Документи, що затверджують право власності на майно, що вноситься як внесок до статутного капіталу; свідоцтво про право власності на нерухомість, земельні ділянки, транспортні засоби, інтелектуальну власність тощо.

3. Організаційні документи: свідоцтво про державну реєстрацію, накази та розпорядження, протоколи про результати закритого перепису, про підсумки торгів, зборів учасників, довідки про прийняття на облік в ДПС, про реєстрацію в органах статистики та відповідних відділеннях позабюджетних фондів, ліцензії на види діяльності, що підлягають ліцензуванню згідно з законодавством.

4. Первинні документи з обліку статутного капіталу.

Самим дієвим способом проведення аудиту статутного капіталу є фактичний контроль за допомогою проведення інвентаризації. Об'єктами інвентаризації є зобов'язання підприємства перед засновниками. Інвентаризація статутного капіталу полягає в підтвердженні сальдо в аналітичному обліку за кожним учасником. Тобто, в процесі інвентаризації ретельно вивчається обґрунтованість сум, що обліковуються на таких рахунках, встановлюються терміни виникнення зобов'язань підприємства перед власниками, реальність часток у статутному капіталі та їх власників.

При цьому можуть бути виявлені факти, коли в якості вкладу до статутного капіталу вносяться основні засоби, виробничі запаси, непридатні до використання (несправні, розукомплектовані, неякісні), і нематеріальні активи, що не мають практичної цінності.

При документальному контролі статутного капіталу аудит доцільно починати з перевірки юридичного статусу та права здійснення статутних видів діяльності, складу засновників, структури і управління підприємства, а також фінансових можливостей для досягнення поставлених цілей діяльності.

Перевірка засновницьких документів, облікових та звітних даних про формування статутного капіталу здійснюється в наступному порядку:

- перевірка наявності і форми установчих документів;

- встановлення відповідності змісту установчих документів вимогам законодавчих і нормативних актів;
- вивчення повноти і дотримання строків внесення статутного капіталу;
- перевірка грошової оцінки вартості майна, що вноситься засновниками в оплату частки при створенні товариства;
- перевірка правильності оподаткування коштів, переданих до статутного капіталу організації її засновниками;
- встановлення законності видів діяльності;
- визначення відповідності розміру статутного капіталу даним установчих документів і законодавству;
- перевірка повноти і правильності формування статутного капіталу;
- встановлення дотримання законодавчо встановлених строків для кінцевих розрахунків з формування статутного капіталу;
- оцінка правильності відображення в обліку формування статутного капіталу;
- встановлення реальності внесених сум до статутного капіталу;
- визначення обґрунтованості змін величини статутного капіталу.

Перевірка наявності і форми установчих документів полягає у встановленні фактичного права підприємства на проведення основної та інших видів діяльності, тому в ході такої перевірки встановлюється наявність необхідних документів. За напрямком перевірки складаються робочі документи (табл.2.1).

Далі аудитору необхідно встановити наявність відповідних документів і дотримання процедури затвердження та державної реєстрації господарюючого суб'єкта. Оскільки юридична особа вважається створеною не з моменту прийняття засновниками рішення про її створення, а з моменту її державної реєстрації, потрібно перевірити наявність свідоцтва про державну реєстрацію та перереєстрацію, якщо до засновницьких документів вносились зміни.

При ознайомленні з установчим договором встановлюються визначені умови передачі майна, участі в діяльності, розподілу між учасниками прибутків та збитків, управління діяльністю юридичної особи, виходу засновників (акціонерів) з його складу тощо. При цьому аудитор досліджує дотримання підприємством кожної з таких умов. Важливим напрямком аудиту є перевірка додержання статуту, так як статут підприємства є обов'язковим не лише для членів товариства, а й для всіх установ, організацій, підприємств і осіб, що вступають у відносини з таким підприємством. Статут як правовий документ регламентує основні питання діяльності підприємства і має юридичну силу підзаконного акту. При перевірці додержання Статуту підприємства аудитор головну увагу звертає на наступні питання, які згруповані у робочому документі аудитора (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2

Аудит додержання Статуту підприємства

Напрямки перевірки додержання Статуту підприємства	Зауваження аудитора «+» відсутні, «-» мають місце відхилення
Чи не порушується порядок прийняття і реєстрації Статуту підприємства	+
Чи не порушуються основні принципи членства на підприємстві, права і обов'язки членів підприємства (перевірку здійснюють на підставі протоколів загальних зборів учасників і засідань правління)	+
Чи не порушуються статутні вимоги про обрання і діяльність ревізійної комісії підприємства	+
Чи правильно виконується на підприємстві порядок призначення головного бухгалтера та спеціалістів	+
Чи вчасно проводяться загальні збори і засідання правління та їх правомірність (перевірка здійснюється за даними протоколів)	+
Чи правильно розподіляють валову продукцію і доходи підприємства	+
Чи дотримуються на підприємстві основні положення з організації, оплати праці і трудової дисципліни	+
Чи не порушуються на підприємстві принципи соціального забезпечення працівників (при перевірці аудитор керується чинним законодавством)	+
Чи вживає керівництво підприємства заходи щодо підвищення культури, поліпшення побуту і благоустрою на підприємстві	+
Перевірені дані бухгалтерського обліку виробничо-фінансового плану, протоколи загальних зборів учасників і засідань правління.	

Джерело: складено автором

В Статуті товариства, затвердженого засновниками, аудитор перевіряє розмір статутного капіталу, кількість часток, їх номінальну вартість та кількість і відповідність розміру статутного капіталу у регістрах бухгалтерського обліку (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3

Аудит тотожності показників зареєстрованого капіталу

Дата	Кількість часток	Номінальна вартість частки/грн	Статутний капітал згідно установчих документів	Сума статутного капіталу у Головній книзі станом	Відхилення
01.01.2025	одна	21906961,66	21906961,66	21906961,66	
31.12.2025	одна	21906961,66	21906961,66	21906961,66	
	<i>Відповідність рядкам 4000, 4300 Звіту про власний капітал</i>			Тотожні. Зміни протягом звітного року не відбувалися	-

Джерело: складено за даними підприємства

Таким чином, аудитором з'ясовано що статутний капітал сформовано повністю у відповідності зі Статутом підприємства та установчого договору, що підтверджено журналом - Головна книга. Зміни протягом звітного періоду не відбувалися.

Для підтвердження рядка 4240 «Внески учасників» проводиться перевірка правильності розрахунків засновниками, що передбачає вивчення наступних питань:

- чи своєчасно і в якому розмірі засновники внесли свою частку до статутного капіталу підприємства;
- в якому вигляді частки учасників до статутного капіталу і чи правильно оформлено документи на ці операції;
- з'ясування відповідності записів і первинних документах записам у журналі за рахунком 46 «Неоплачений капітал» і Головній книзі.

Аудитором в процесі перевірки встановлено реальність внесків до статутного капіталу шляхом дослідження наявності і правильності оформлення документів, що підтверджують факти розрахунків із учасниками.

В підтверджувальних документах були посилання на формування статутного капіталу, що важливо не тільки для цілей бухгалтерського обліку, але і для оподаткування – обґрунтування правильності застосування пільг по податках.

Далі аудитором перевіряється дотримання строків оплати статутного капіталу. Фактичне надходження внесків засновників перевіряється на підставі первинних документів і записів в регістрах по рахунку 46. Дебетове сальдо по цьому рахунку показує заборгованість, яка обліковується за акціонерами з оплати внесків до статутного капіталу. При цьому необхідно перевірити своєчасність погашення заборгованості по внесках до статутного капіталу і реальність дебетового сальдо. Для перевірки дотримання строків оплати доцільно встановити дати реєстрації товариства, строк погашення заборгованості по оплаті внеску, що визначаються статутом, наявність заборгованості засновників.

Окрім первинних даних обов'язково перевіряється достовірність даних, відображених в облікових регістрах. Для цього перевіряються облікові дані з даними журналу (по кредиту рахунку 46), Головної та Касової книги, а також документів, що підтверджують факт оплати часток (виписки банку, об'яви на внесок готівкою, прибуткових касових ордерів, актів оприбуткування майна тощо).

Доцільно також виявити відповідність дат і сум, відображених в прибуткових касових ордерах та Касовій книзі по грошових коштах, що надійшли в рахунок оплати внеску; дат і сум, відображених в облікових регістрах на відповідних рахунках бухгалтерського обліку та первинних документах, які підтверджують фактичне надходження грошових коштів та майна в рахунок оплати часток. При цьому поряд з перевіркою достовірності інформації, встановлюється правильність оформлення первинних документів.

Моментом фактичного надходження внесків до статутного капіталу підприємства є:

– для грошових коштів – дата зарахування суми на поточний (валютний) рахунок або внесення в касу;

– для основних засобів, інших необоротних матеріальних і нематеріальних активів – дата складання акту приймання-передачі основних засобів, інших необоротних матеріальних активів або інших документів, що свідчать про надходження зазначених об’єктів.

За результатами перевірки з’ясовано, що станом на 31.12.2025р. статутний капітал було сплачено засновником в повному обсязі.

Підлягають детальній перевірці можливі зміни величини статутного капіталу. Аудитор при цьому встановлює правомірність таких змін, а також правильність та своєчасність записів в бухгалтерському обліку. Збільшення статутного капіталу здійснюється, як правило, на добровільній основі з метою додаткового залучення капіталу або інших активів. Аудитор з’ясував, що на протязі звітного року було розмір статутного фонду не змінився. Якби товариство в звітному періоді зменшило б статутний капітал, то аудитор вияснив причину такого рішення. В будь-якому випадку слід перевірити наявність фактів, які вимагають згідно ЗУ «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» зменшення статутного капіталу. При цьому необхідно пам’ятати, що загальні збори засновників не можуть приймати рішення про зменшення статутного капіталу, якщо його величина менше встановленої законодавством. Зменшення статутного капіталу може проводитись у випадках коли: учасники впродовж року після створення товариства не внесли повністю своїх вкладів, викуплена товариством частка залишилася нереалізованою протягом року, правонаступник відмовляється вступати до товариства або товариство не приймає правонаступника, учасника виключають із товариства, вартість чистих активів стає менша ніж СК.

Якщо причиною зменшення статутного капіталу є несвоєчасність внесення часток у встановлений строк, то необхідно перевіряти: чи проводився запис в реєстрі засновників; чи поверталось майно або інші кошти, внесені в оплату часток до закінчення встановленого терміну; чи діяло товариство відповідно до статуту, вимагаючи оплати неустойки за невиконання зобов’язань по оплаті часток. При зменшенні статутного капіталу

внаслідок несвоєчасної сплати внесків, слід впевнитися в тому, що товариство дійсно мало право це зробити.

Наступним кроком перевірки є вивчення рівності сум та узгодження показників за даними бухгалтерського обліку та звітності. Так, повинна бути забезпечена узгодженість показників з даними інших форм звітності. Розмір статутного капіталу на початок і кінець року, що відображається в балансі, повинен відповідати сумі по статті «Зареєстрований капітал» Звіту про власний капітал. Оскільки підприємство складають звіт на підставі даних бухгалтерського обліку, то суми за зазначеними рядками повинні співпадати з кредитовим сальдо по рахунку 401 за станом на відповідні дати.

Здійснюючи перевірку, аудитор повинен впевнитися в рівності суми, що відображена ТОВ в звітності ф.1 «Баланс» по статті «Зареєстрований (пайовий) капітал» (ряд.1400) розміру капіталу, зафіксованому в Статуті. Така відповідність є контрольною, а її необхідність впливає з діючого порядку обліку.

Згідно даного порядку після державної реєстрації статутний капітал в сумі зафіксованої в статуті, відображається по кредиту рахунку 401 в кореспонденції з рахунком 46. Таким чином, одразу ж після реєстрації товариства по кредиту рахунку 401 «Статутний капітал» повинна бути відображена сума, яка відповідає розміру капіталу, передбаченому Статутом. Порівняння даних відбувається за схемою (рисунок 2.1).

Рис. 2.1. Послідовність перевірки показників «Зареєстрований капітал» у формах фінансової звітності Баланс (звіт про фінансовий стан) та Звіту про власний капітал

Джерело: складено автором

Аудитору також необхідно перевірити інший капітал, інші внески, первинні документи, реєстри обліку, операції із безкоштовного отримання підприємством необоротних активів, які акумулюються на субрахунку 424 «Безоплатно одержані необоротні активи», інші види додаткового капіталу, резервний капітал (рахунок 43 «Резервний капітал»), особливо звірити його розмір, зазначений у Головній книзі, журнал 7 та відображення у фінансовій звітності у Балансі (Звіті про фінансовий стан), Звіті про власний капітал.

Аудитор повинен перевірити формування нерозподіленого прибутку, звірити обороти за рахунком 79 «Фінансові результати» за підсумками звітного періоду за видами діяльності та перевірити правильність визначення фінансового результату. Також необхідно перевірити правильність визначення прибутку відповідно податкового законодавства України та перевірити дані бухгалтерського обліку, порівняти їх. Така перевірка відбувається для підтвердження рядків Звіту про власний капітал: «Розподіл прибутку» (ряд.4200), зокрема, виплати власникам (дивіденди), спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу (рядок 4205); відрахування до резервного капіталу (ряд.4210).

На підставі рішень учасників (засновників) аудитор перевіряє порядок розподілу прибутку, строки та порядок виплати частки прибутку.

Особливу увагу аудитор приділяє перевірці розподілу дивідендів. Розмір виплат залежить від частки засновників у статутному капіталі. Це рішення фіксують у протоколі. На підставі протоколу керівник підприємства видає наказ про нарахування й виплату дивідендів. Наказ передають до бухгалтерії, яка має нарахувати дивіденди, виплатити їх засновникам і відобразити ці операції в обліку. Аудитор повинен перевірити ці документи,

особливо перевірці даним бухгалтерського обліку та оподаткуванню дивідендів, стосовно податкових зобов'язань.

Відповідно до законодавства підприємства можуть створювати резервний капітал з метою покриття невиробничих витрат і збитків, а також виплат доходів (дивідендів) учасникам при відсутності або недостатній кількості прибутку звітного року, якщо це буде визначено установчими документами товариства. Для ТОВ нині діє Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю». Оскільки резервний капітал формується в процесі розподілу чистого прибутку, а це залишається прерогативою загальних зборів учасників ТОВ (п. 12 ч. 2 ст. 31 Закону № 2275), за останніми залишиться право формувати (використовувати) резервний капітал на власний розсуд.

При аудиті необхідно приділити увагу тому, з яких джерел походить формування резервного капіталу, якою є його величина згідно з установчими документами, чи відповідає величина капіталу законодавчо встановленим нормам. В ході аудиту вивчалися наступні питання, дослідження за якими оформлені робочим документом аудитора (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4

Аудит джерел формування та використання резервного капіталу

<i>Напрямки, що підлягають перевірці</i>	<i>Примітки аудитора</i>
1. Чи є на підприємстві рішення про створення резервного фонду?	Величина резервного капіталу не створюється
2. Чи змінилась сума створеного резерву на кінець року порівняно з даними на початок року?	Величина не змінилася
3. За яких причин резерв не було використано наприкінці року, так як ці суми можуть бути використані в наступному році?	Відсутні підстави для створення та використання резервного капіталу; не планується використання і в поточному році
4. Яка доцільність створення резерву за умови, що із року в рік спостерігається перехід значних сум нарахованого резерву.	За таких обставин керівництвом планується розробити заходи, щодо розробки напрямків по використанню резервного фонду.

Джерело: [35]

Оскільки створення резерву впливає на зменшення прибутку підприємства, аудитор рекомендував керівництву підприємства

проаналізувати доцільність його створення і напрямки використання. Окрім цього обґрунтовувати використання коштів резервного фонду за призначенням. Він може бути направлений на покриття збитку за звітний рік, на виплату доходів засновникам, при відсутності або недостатності прибутку звітного року тощо, що повинно відповідати статуту та іншим документам. Провівши перевірку резервного капіталу аудитором з'ясовано, що протягом 2025 року резервний капітал не формувався.

Для підтвердження статті нерозподілений прибуток (непокритий збиток) аудитор формує робочий документ (таблиця 2.5). Роблячи висновок, слід зазначити, що бухгалтерський облік власного капіталу здійснювався відповідно до вимог чинного законодавства, про що свідчать результати перевірки.

На підставі складеного робочого документу аудитора (таблиця 2.6) підтверджено тотожність відображення складових власного капіталу у формах фінансової звітності.

При завершенні перевірки аудитор користується отриманими аудиторськими доказами щодо відповідності даних бухгалтерського обліку на рахунках 4 класу показникам Звіту про власний капітал для подальших процедур. Так, наступний крок підтвердити тотожність даних ф.4 «Звіт про власний капітал» з даними ф.1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Перевірка зіставності показників форм фінансової звітності проводиться на основі Методичних рекомендацій з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [22].

Опрацювавши результати перевірки у робочих документах, аудитором зроблені висновки про достовірність відображення даних про власний капітал за його складовими. Аудитором підтверджено зіставність показників власного капіталу за його складовими у ф.1 «Баланс (звіт про фінансовий стан)» та у ф.4 «Звіт про власний капітал».

2.3. Узагальнення результатів аудиту Звіту про власний капітал

По завершенню аудиторської перевірки складається аудиторський звіт. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [41] аудиторський звіт – це документ, підготовлений суб'єктом аудиторської діяльності за результатами аудиту фінансової звітності (консолідованої фінансової звітності) відповідно до міжнародних стандартів аудиту та вимог цього Закону.

Аудиторський звіт передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності вимогам національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам.

Аудиторський звіт підписує аудитор, який провадить аудиторську діяльність як фізична особа – підприємець, або провадить незалежну професійну діяльність у разі проведення ним аудиту одноосібно, або, щонайменше, як ключовий партнер у разі проведення аудиту аудиторською фірмою. У разі одночасного залучення декількох суб'єктів аудиторської діяльності аудиторський звіт підписується всіма аудиторами, а від аудиторської фірми, щонайменше, ключовим партнером. Особа, яка підписала аудиторський звіт, зазначає дату підписання.

На сьогодні правовою основою складання аудиторського звіту, що надається за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання, є як Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, так і законодавчі та нормативно-правові акти України.

МСА, які безпосередньо стосуються аудиторського звіту що надається за результатами аудиту фінансової звітності загального призначення та їх сфера регулювання наведені у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

МСА, які безпосередньо стосуються аудиторського звіту, що надається за результатами аудиту фінансової звітності загального призначення

Назва МСА	Сфера регулювання
1. МСА 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності»	Розглядає відповідальність аудитора за формулювання думки щодо фінансової звітності, а також визначає форму і зміст аудиторського звіту, що надається за результатами аудиту фінансової звітності загального призначення
2. МСА 705 «Модифікація думки у звіті незалежного аудитора»	Визначає відповідальність аудитора за надання відповідного звіту за обставин, якщо, формулюючи думку згідно з МСА 700, аудитор доходить висновку про необхідність модифікації аудиторської думки щодо фінансової звітності
3. МСА 706 «Пояснювальні параграфи та параграфи з інших питань у звіті незалежного аудитора»	Розглядає включення до аудиторського звіту додаткової інформації, якщо аудитор вважає за потрібне привернути увагу користувачів: а) до питань, поданих або розкритих у фінансовій звітності, які за судженням аудитора, настільки важливі, що є фундаментальним для розуміння фінансової звітності користувачами; або б) питань, які не були подані або розкриті у фінансовій звітності, проте, за судженням аудитора, є доречними для розуміння користувачами проведеного аудиту, відповідальності аудитора та аудиторського звіту
4. МСА 710 «Порівняльна інформація - від повідні показники і порівняльна фінансова звітність»	Розглядає відповідальність аудитора, пов'язану з порівняльною інформацією при проведенні аудиту фінансової звітності
5. МСА 720 «Відповідальність аудитора щодо іншої інформації в документах, що містять перевірену аудитором фінансову звітність»	Розглядає відповідальність аудитора щодо іншої інформації в документах, які містять перевірену аудитором фінансову звітність та аудиторський звіт щодо неї

Джерело: складено на основі [28]

На підставі наведених МСА, аудитором чітко висловлюється думка аудитора немодифікована або модифікована (думка із застереженням, негативна або відмова від висловлення думки) про те, чи розкриває фінансова звітність або консолідована фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно та об'єктивно фінансову інформацію згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та відповідає вимогам законодавства, або відмова від висловлення думки.

Перш ніж приступати до формування думки, аудитор повинен переконатися, чи досягнута в ході аудиту достатня впевненість, що бухгалтерська (фінансова) звітність підприємства, що перевіряється в цілому

не містить суттєвих відмінностей, між тим як об'єкти обліку відображені підприємством в бухгалтерській звітності з точки зору оцінки, класифікації цих об'єктів або розкриття інформацією про них, і тим, як ці об'єкти повинні бути відображені відповідно до стандартів бухгалтерського обліку (національних/міжнародних). На судження аудитора в даному питанні впливає оцінка не виправлених помилок в бухгалтерській звітності (при їх наявності).

Отже, є два основних види аудиторської думки - модифікована та немодифікована, які надалі можуть наводитись у декількох формах: Безумовно-позитивна або Чиста думка, вона ж Немодифікована. Для клієнта це означає, що у фінансовій звітності аудитори не виявили суттєвих викривлень або невідповідностей стандартам звітування. Тобто, або компанія вже ідеально підготувала фінансову звітність та її розкриття, або майже наблизилася до такого стану на думку аудитора.

Згідно Міжнародного стандарту аудиту (МСА) 705 (переглянутий) «Модифікації думки у звіті незалежного аудитора», визначається три типи модифікованих думок:

- думка із застереженням;
- негативна думка;
- відмова від висловлення думки.

Залежність форми модифікованого думки від характеру обставин, що стали причиною модифікації наведена у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

**Залежність форми модифікованого думки від характеру обставин,
що стали причиною модифікації**

Характер обставин, що стали причиною вираження модифікованого думки	Судження аудитора про ступінь поширення впливу на бухгалтерську (фінансову) звітність	
	Істотний вплив, але не всеосяжне	Істотне і всеосяжне вплив
Бухгалтерська (фінансова) звітність істотно викривлена	Думка з застереженням	Негативна думка
Відсутність можливості отримання достатніх належних аудиторських доказів	Думка з застереженням	Відмова від висловлення думки

Джерело:[18]

Думка з застереженням – модифікована думка, свідчить про те, що фінансова звітність відповідає вимогам/стандартам звітування, але в окремих моментах є невідповідності або помилки, що носять суттєвий, але не всеохоплюючий характер. Отже, аудитор висловлює думку із застереженням, у двох випадках:

1. Аудитор, отримавши прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі, доходить висновку, що взяті окремо або в сукупності викривлення є суттєвими, проте не всеохоплюючими щодо фінансової звітності;

2. Аудитор не може отримати прийнятні аудиторські докази в достатньому обсязі для обґрунтування думки, проте доходить висновку, що можливий вплив на фінансову звітність не виявлених викривлень, якщо такі є, може бути суттєвим, проте не всеохоплюючим.

Це означає, що необхідно провести виправлення, щоб надалі фінансова звітність відповідала стандартам та містила правильну інформацію для користувачів.

Негативна думка - свідчить про суттєві та всеохоплюючі викривлення показників фінансової звітності, які потребують доопрацювання з боку підприємства, внесення коригувань, щоб уникнути вкрай негативних наслідків в подальшій діяльності.

Відмова від думки - цей «вердикт» надається у крайніх випадках, коли аудитора обмежили в часі, не надали усієї інформації, яка є суттєвою та питомо впливає на статті фінансової звітності; або не надали жодної інформації чи взагалі не допустили до підприємства виконати свої прямі обов'язки, зазначені договором.

У всіх випадках, коли аудитор формує думку, яка відрізняється від немодифікованої, він повинен дати опис всіх суттєвих причин його невпевненості і незгоди. Тому, перед висловленням аудиторської думки аудитор попередньо узагальнює результати проведеної перевірки,

використовуючи робочі документи, складені під час аудиту. Тобто проводиться класифікація і систематизація даних аудиту в певній послідовності і по певним ознакам. При цьому недоліки, як правило групують так, щоб виділити спочатку найбільш значні, а потім перерахувати незначні упущення. І вже після оцінки суттєвості виявлених помилок аудитор приступає до складання аудиторського звіту.

Вимоги щодо аудиторського звіту закладені також у Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [41], а саме у статті 13 наведено перелік інформації, яка має подаватися в аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту. При цьому, обсяг інформації в аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту для підприємств, що становлять суспільний інтерес є значно більшим, ніж для інших підприємств. У таблиці 2.9 представлено структуру аудиторського звіту відповідно до діючих нині в Україні вимог МСА.

Підсумкова інформація аудиторського звіту може носити як проміжний так і підсумковий характер. Проміжна інформація надається при поетапному проведенні аудиту і виявленні фактів, що потребують прийняття керівництвом підприємства невідкладних заходів. Вона оформлюється, як правило, у формі інформаційного чи управлінського листа. Підсумкова інформація узагальнює результати перевірки (має форму аудиторського звіту) і подається разом з аудиторською думкою.

Аудиторський звіт повинен надати клієнту інформацію про результати перевірки і обґрунтувати висловлену в аудиторському висновку думку про достовірність бухгалтерської звітності; показати об'єм і характер робіт, що були проведені під час аудиту; надати достатньо зібраних аудиторських доказів для вираження думки аудитора; надати рекомендації по виправленню і покращенню ведення бухгалтерського обліку; зацікавити в подальшій співпраці.

Звіт не може розглядатися як документ, що вичерпує всі існуючі недоліки, так як в ньому відображаються лише ті з них, які були виявлені аудитором в процесі перевірки (яка була вибірковою).

Інформація звіту в подальшому використовується аудитором при плануванні проведення наступних перевірок, при контролі якості виконаних робіт, для підтвердження дотримання стандартів в процесі аудиту, незалежності і професіоналізму аудиторів, правильності планування і документування аудиторського процесу, достатності аудиторських доказів для вираження думки і тощо.

Відповідно до тематичної перевірки – підтвердження показників Звіту про власний капітал, аудитор повинен зробити висновок тільки по одній позиції, однак такий вид перевірки не зводиться рештою до написання звіту про фінансову звітність в цілому, і тому аудитор дає висновок тільки про те, чи підготовлена форма фінансової звітності – №4 «Звіт про власний капітал» у відповідності з вимогами законодавства та нормативів.

За даними наведеної тематичної перевірки аудитор довів, що операції з обліку власного капіталу за 2025 рік відображено за даними бухгалтерського обліку у звітності справедливо й достовірно з усіх суттєвих питань.

За результатами перевірки фінансової звітності ТОВ «РУДОМАЙН» за 2025 рік оприлюднено аудиторський звіт, який містить результат аудиторського судження - Думка із застереженням.

Висновки до розділу 2

Аудиторська перевірка Звіту про власний капітал повинна забезпечити захист інтересів власників та сприяти підвищенню фінансової стабільності підприємства.

Представлена організація проведення аудиту, а саме: визначений порядок планування аудиту власного капіталу, запропоновано план, програму та методичні прийоми проведення аудиту власного капіталу, обґрунтовано

його мету, завдання та джерела інформації. Планування - це процес, що дає можливість раціонально виконати аудит і одночасно зменшити ризик невиявлення найсуттєвіших моментів діяльності клієнта.

Методика аудиту власного капіталу передбачає перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку суб'єктом господарювання. Необхідним є перевірка аудитором додержання вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» щодо якісних показників облікової інформації про фінансові результати, додержання основних принципів складання звітності.

Методика аудиту фінансової звітності характеризується певним набором аудиторських процедур, здійснюваних у певній послідовності:

- 1) перевірка законності оформлення установчих документів для здійснення підприємницької діяльності;
- 2) перевірка правомірності та законності внесення учасниками внесків до капіталу;
- 3) перевірка законності і своєчасності внесення змін в засновницькі документи та відображення таких змін в системі рахунків бухгалтерського обліку;
- 4) перевірка за правомірністю розподілу прибутку;
- 5) перевірка достовірності звіту про власний капітал.

Доведено, що здійснюючи аудиторську перевірку власного капіталу аудитор повинен перевірити: залишки на рахунках бухгалтерського обліку власного капіталу та інформацію даних в установчих документах та обліковій політиці; операції з формування та змін зареєстрованого (пайового) капіталу; дотримання обмежень щодо граничного строку погашення вилученого та неоплаченого капіталу; операції з капіталом у дооцінках та додатковим капіталом; операції з резервним капіталом; перевірити операції з прибутком підприємства; ведення бухгалтерського обліку та відповідність даних фінансової звітності даним облікових реєстрів у частині власного капіталу.

Складені робочі документи аудитора щодо перевірки складових власного капіталу на підприємстві, мають прикладне значення та забезпечують покращення аудиту власного капіталу.

По завершенню аудиторської перевірки складається аудиторський звіт. Правовою основою складання аудиторського звіту, що надається за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання, є як Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, так і законодавчі та нормативно-правові акти України.

На підставі МСА, чітко висловлюється думка аудитора немодифікована або модифікована про те, чи розкриває фінансова звітність або консолідована фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно та об'єктивно фінансову інформацію згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та відповідає вимогам законодавства, або відмова від висловлення думки. Визначається три типи модифікованих думок: думка із застереженням; негативна думка; відмова від висловлення думки.

За даними наведеної перевірки аудитор у звіті довів, що інформація про власний капітал за 2025 рік у ф.4 «Звіт про власний капітал» відображено за даними бухгалтерського обліку справедливо й достовірно з усіх суттєвих питань.

Аудиторський звіт ТОВ АФ «Аудит-Інвест» за 2025 рік щодо річних звітних форм ТОВ «РУДОМАЙН» містить модифіковану думку із застереженням.

ВИСНОВКИ

Звітність є важливим засобом оперативного управління роботою підприємства та є першим джерелом інформації про підприємство. Інформаційні потреби обумовили склад фінансової звітності, визначений НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Кожна форма фінансової звітності має своє інформаційне призначення. Важливість Звіту про власний капітал зумовлено його призначенням – інформувати власників підприємства про все, що відбувалося з їхнім капіталом протягом року. На відміну від інших форм фінансової звітності, він зосереджений лише на одному елементі фінансової звітності – власному капіталі.

В науково-економічній літературі вчені наводять різні визначення власного капіталу. Для організації обліку та аудиту власного капіталу ключовим є його визначення в законодавчих та нормативних документах. Власний капітал є одним з найістотніших показників, оскільки виконує функції, які дають змогу досягнути високої ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Для потреб обліку елементи власного капіталу підприємства структурують за джерелами формування в процесі господарської діяльності. На структуру власного капіталу підприємства в першу чергу впливає його організаційно-правова форма, вимоги законодавства щодо реєстрації внесків учасників. Відповідно до цих вимог виділяється статутний капітал, реєстрація якого є обов'язковою, та інший капітал, який не підлягає реєстрації. Вони виконують різні функції.

Тема кваліфікаційної роботи розкривалася з використанням фінансової звітності Товариства з обмеженою відповідальністю «РУДОМАЙН». Компанія спеціалізується на видобутку та збагаченні залізних руд відкритим способом. ТОВ «РУДОМАЙН» зареєстровано за найпоширенішою організаційно-правовою формою господарювання в Україні. Від чіткого

правового регулювання обліку власного капіталу товариства з обмеженою відповідальністю безпосередньо залежить ефективність інформаційного забезпечення управління про формування капіталу, розподіл прибутку, нарахування дивідендів та інших корпоративних прав, фінансову незалежність діяльності підприємства та інші показники фінансового стану.

При організації бухгалтерського обліку власного капіталу на ТОВ «РУДОМАЙН» необхідно враховувати нормативне регулювання його обліку в Україні, яке здійснюється на рівні держави (макрорівень) та на рівні суб'єктів господарювання (мікрорівень).

На рівні підприємства, крім Статуту та корпоративного договору щодо власного капіталу, має бути сформована облікова політика. Як показав зміст Наказу про облікову політику ТОВ «РУДОМАЙН», норми його облікової політики щодо власного капіталу врегульовані лише в наступних моментах: первинні документи з обліку власного капіталу і графік їх документування; перелік субрахунків та аналітичних рахунків, необхідних для відображення в бухгалтерському обліку операцій з власним капіталом.

Для практичного застосування товариством пропонується запровадити розділ наказу про облікову політику, що регулюватиме облік власного капіталу.

Обліковий процес власного капіталу складається з блоків: первинний облік, реєстрація даних в системі рахунків в облікових реєстрах - організація аналітичного та синтетичного обліку власного капіталу будується за його складовими та складання звітності.

З метою забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та показників фінансової звітності, зокрема Звіту про власний капітал, товариство систематично застосовує елемент технічної складової облікової політики – інвентаризація активів, капіталу та зобов'язань, під час якої перевіряється їх фактична наявність.

Форма 4 «Звіт про власний капітал» – це однойменний розділ балансу підприємства. Однак Звіт про власний капітал містить більш детальну

інформацію, яка розкриває причини змін складових власного капіталу, чого не видно в балансі. Так, даний звіт розкриває зміни у капіталі внаслідок:

- операцій з власниками, наприклад внесків до статутного капіталу, виплати дивідендів, реінвестиції прибутку, поповнення резервного капіталу тощо;
- результатів всієї господарської діяльності підприємства (доходи/витрати, чистий прибуток/збиток);
- інших операцій, які вплинули на компоненти так званого іншого сукупного доходу, наприклад переоцінка основних засобів.

Отже, на показники Звіту про власний капітал впливають своїми результатами два фінансових звіти: Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Форма Звіту має формат таблиці на зразок шахової відомості, графами якої є складові власного капіталу, а рядками – операції, які спричиняють зміни цих складових.

Для заповнення Звіту про власний капітал необхідна інформація, яка стосується змін, які пройшли на підприємстві протягом року. Для цього використовуються суми дебетових та кредитових оборотів за рік відповідно за кожним рахунком. Заповнення Звіту про власний капітал починається з рядка «Залишок на початок року». Далі поетапно розкриваються зміни за кожною складовою частиною власного капіталу. Зміни власного капіталу протягом року у товаристві відбулися лише за статтями «Капітал в дооцінках» та «Нерозподілені прибутки (нерозподілені збитки)».

Для ефективного управління власним капіталом товариства рекомендовано форми внутрішньої звітності для підвищення аналітичності інформації про формування та використання складових власного капіталу, що має покращити їх облік. Наведена система внутрішньої звітності дозволить власнику раціонально використовувати власний капітал.

Аудиторська перевірка Звіту про власний капітал повинна забезпечити захист інтересів власників та сприяти підвищенню фінансової стабільності підприємства.

Представлена організація проведення аудиту, а саме: визначений порядок планування аудиту власного капіталу, запропоновано план, програму та методичні прийоми проведення аудиту власного капіталу, обґрунтовано його мету, завдання та джерела інформації. Планування - це процес, що дає можливість раціонально виконати аудит і одночасно зменшити ризик невиявлення найсуттєвіших моментів діяльності клієнта.

Методика аудиту власного капіталу передбачає перевірку правильності ведення бухгалтерського обліку суб'єктом господарювання. Необхідним є перевірка аудитором додержання вимог НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» щодо якісних показників облікової інформації про фінансові результати, додержання основних принципів складання звітності.

Методика аудиту фінансової звітності характеризується певним набором аудиторських процедур, здійснюваних у певній послідовності:

- 1) перевірка законності оформлення установчих документів для здійснення підприємницької діяльності;
- 2) перевірка правомірності та законності внесення учасниками внесків до капіталу;
- 3) перевірка законності і своєчасності внесення змін в засновницькі документи та відображення таких змін в системі рахунків бухгалтерського обліку;
- 4) перевірка за правомірністю розподілу прибутку;
- 5) перевірка достовірності звіту про власний капітал.

Доведено, що здійснюючи аудиторську перевірку власного капіталу аудитор повинен перевірити: залишки на рахунках бухгалтерського обліку власного капіталу та інформацію даних в установчих документах та обліковій політиці; операції з формування та змін зареєстрованого (пайового) капіталу; дотримання обмежень щодо граничного строку погашення вилученого та

неоплаченого капіталу; операції з капіталом у дооцінках та додатковим капіталом; операції з резервним капіталом; перевірити операції з прибутком підприємства; ведення бухгалтерського обліку та відповідність даних фінансової звітності даним облікових регістрів у частині власного капіталу.

Складені робочі документи аудитора щодо перевірки складових власного капіталу на підприємстві, мають прикладне значення та забезпечують покращення аудиту власного капіталу.

По завершенню аудиторської перевірки складається аудиторський звіт. Правовою основою складання аудиторського звіту, що надається за результатами обов'язкового аудиту фінансової звітності вітчизняних суб'єктів господарювання, є як Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг, так і законодавчі та нормативно-правові акти України.

На підставі МСА, чітко висловлюється думка аудитора немодифікована або модифікована про те, чи розкриває фінансова звітність або консолідована фінансова звітність в усіх суттєвих аспектах достовірно та об'єктивно фінансову інформацію згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності або національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку та відповідає вимогам законодавства, або відмова від висловлення думки. Визначається три типи модифікованих думок: думка із застереженням; негативна думка; відмова від висловлення думки.

За даними наведеної перевірки аудитор у звіті довів, що інформація про власний капітал за 2025 рік у ф.4 «Звіт про власний капітал» відображено за даними бухгалтерського обліку справедливо й достовірно з усіх суттєвих питань.

Аудиторський звіт ТОВ АФ «Аудит-Інвест» за 2025 рік щодо річних звітних форм ТОВ «РУДОМАЙН» містить модифіковану думку із застереженням.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бедзай О.В. Трансформація фінансової звітності та її вплив на методику аналізу ліквідності балансу. *Вісник Львівської комерційної академії*. 2014. Вип. 44. С. 86-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2014_44_192 (дата звернення: 25.04.2026).
2. Безкоровайна Л. В. Особливості обліку власного капіталу на підприємствах. *Журнал МНУ ім. В. О. Сухомлинського*. 2015. Вип. 4. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/200.pdf>. (дата звернення 23.04.2026)
3. Бобяк А.П. Власний капітал підприємства, як економічна категорія, та його облік. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2015. № 1(19), С.55–58. DOI: [https://doi.org/10.26642/pbo-2011-1\(19\)-55-58](https://doi.org/10.26642/pbo-2011-1(19)-55-58)
4. Боримська К.П. Стандарти управління ризиками в посиленні обліково-аналітичного забезпечення системи управління підприємством. *Економічні науки. Серія: Облік і фінанси*. 2013. URL: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10\(1\)_12.pdf.3](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecnof_2013_10(1)_12.pdf.3) (дата звернення: 15.05.2026).
5. Візіренко С. В. Планування аудиторської перевірки власного капіталу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 57-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2018_3_13 (дата звернення 23.04.2026)
6. Граковський Ю. Операції зі статутним капіталом господарських товариств: правові засади, порядок формування, бухгалтерський облік. *Вісник Міністерства доходів і зборів України*. 2013. URL: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/5717>. (дата звернення 21.05.2026)
7. Губа І., Радионова Н. Аудит власного капіталу підприємства: шляхи удосконалення організації і методики. *Наука онлайн: Міжнародний електронний науковий журнал*. 2017. №12. URL: <https://nauka->

online.com/publications/economy/2017/12/audit-vlasnogo-kapitalu-pidpriyemstva-shlyahi-udосkonalennya-organizatsiyi-i-metodiki/ (дата звернення 23.05.2026)

8. Гуріна Н., Яригіна А. Власний капітал підприємства: економічна сутність, проблеми обліку та шляхи його удосконалення. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-88> (дата звернення 23.04.2026)

9. Дорош Н., Лясківська Г. Облік змін у власному капіталі підприємства. *Молодий вчений*. 2020. №78. С.335-339. URL: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-71> (дата звернення 23.04.2026)

10. Жук В. М. Стандартизація обліку капіталу в контексті інституційних змін. *Вісник Житомирського державного технічного університету*. 2013. № 2 (64). С. 52–55. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/standartizaciya-obliku-kapitalu-v-konteksti-instituciynih-zmin.html> (дата звернення 03.05.2026)

11. Звіт про власний капітал за формою №4: інструкція заповнення. *7eminar*. URL: <https://7eminar.ua/news/3634-zvit-pro-vlasnii-kapital-forma-4> (дата звернення 23.04.2026)

12. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства Фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 09.05.2026)

13. Іщенко Я. П. Формування та облік власного капіталу в товариствах з обмеженою відповідальністю: стан нормативно-правового врегулювання. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 1. С. 136-146. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2019_1_13. (дата звернення 29.04.2026)

14. Кадацька А. М. Сутність власного капіталу підприємства. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2014. Вип. 4. С. 153-156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_ekon_2014_4_34. (дата звернення: 18.04.2026)

15. Колісник О., Томша А. Методичні підходи та організація обліку і аудиту власного капіталу підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-29> (дата звернення 23.04.2026)

16. Концептуальна основа фінансової звітності від 01.09.2019 [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.help/article/konceptualna-osnova-finansovoi-zvitnosti> (дата звернення: 18.04.2026)

17. Кудіна І.О., Старченко О.С. Власний капітал підприємства як економічна категорія та його облік. *Приазовський економічний вісник*. 2017. № 5(05). С. 346–351. URL: https://pev.kpu.zp.ua/journals/2017/5_05_uk/65.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 13.05.2026)

18. Литвин Н. Аудиторський звіт: нові підходи до розкриття інформації URL: <https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/d2b1b761-ca9c-461f-a23c-af67d44386a0/content> (дата звернення 23.04.2026)

19. Лозовицький С. П. Організація обліку, контролю та аналізу : навчальний посібник. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад. 2013. 382 с

20. Любар О.О., Болахівська В.В., Сімаков О.О. Власний капітал та його вплив на розвиток вітчизняної науки. *Економіка та суспільство*. 2019. №20. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-90>

21. Масіна Л.О., Масін В.М. Власний капітал підприємства як економічна категорія. Перспективи регулювання соціально-економічних процесів в Україні : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 6 жовт. 2023 р.) [Електронне видання] / відп. ред. О. В. Побережець ; ред. кол.: Є. І. Масленніков, О. М. Савастєєва, Л. О. Масіна та ін. – Одеса : Олді+, 2023. URL: <https://dspace.onu.edu.ua/handle/123456789/37934> (дата звернення 23.04.2026)

22. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності. Наказ МФУ від 11.04.2013р. №476. URL: http://www.auditent.com.ua/news/view_news.php?id=429 (дата звернення: 08.05.2026).

23. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.help/article/metodichni-rekomendacii-shchodo-zapovnennya-form/> (дата звернення: 18.04.2026)

24. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Мінфін України; Положення від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення 07.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 14.05.2026).

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», Наказ Міністерства фінансів України від 28.05.99 № 137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text> (дата звернення: 20.04.2026)

26. Національні Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7-12, 14-16, 25-27, затв. наказом Міністерства фінансів України, зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text> (дата звернення: 19.05.2026).

27. Нашкерська В.Г. Фінансовий облік: підручник. К: Кондор, 2005. 387с.

28. Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю. *Міжнародні стандарти аудиту*. URL: https://www.apob.org.ua/?page_id=3482 (дата звернення: 12.06.2026)

29. Петренко Н.І. Бухгалтерський облік і контроль операцій з руху пасивів підприємства: проблеми теорії, методології, практики : монографія. Житомир: ЖДТУ, 2012. 544с.

30. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація: монографія. К.: КНЕУ. 2003. 260 с.

31. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства

фінансів України від 09.12.2011 №1591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 09.04.2026).

32. Погріщук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 16–23. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.7.16](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.7.16)

33. Погріщук Г. Б., Волощук Р. Є. Власний капітал підприємства: сутність і особливості формування в Україні. *Економіка та держава*. 2020. № 7. С. 16–23. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.7.16](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.7.16)

34. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 18.04.2026).

35. Подмешальська Ю. В. Розробка програми аудиту власного капіталу/ Ю. В. Подмешальська, Л. К. Феофанов, П. О. Горбатова. Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 3. С. 50-57. DOI: [10.32702/2306-6814.2019.3.50](https://doi.org/10.32702/2306-6814.2019.3.50)

36. Положення про документальне забезпечення записів бухгалтерського обліку. Мінфін України; Наказ, Положення від 24.05.1995 № . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення 23.04.2026)

37. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Наказ Мінфін України; Положення від 02.09.2014 р. № 879. URL: <http://minfin.com.ua>. (дата звернення: 19.05.2026).

38. Про акціонерні товариства. Закон України від 27.07.2022 № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (дата звернення 23.04.2026)

39. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 18.04.2026).

40. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Наказ МФУ від 27.06.2013 р. № 635.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 26.04.2026).

41. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 №2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19> (дата звернення 23.04.2026)

42. Сопко В.В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів): Монографія. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 312 с.

43. Утенкова К.О. Аудит: Навчальний посібник. К.: Алерта, 2011. 408 с.

44. Фінансова звітність ТОВ «РУДОМАЙН» за 2025 рік [Електронний ресурс]. URL: <https://rudomain.com.ua/wp-content/uploads/2026/05/2025o.pdf> (дата звернення: 12.06.2026).

45. Фінансовий менеджмент : підручник / за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки ; [М. І. Крупка, О. М. Ковалюк, В. М. Коваленко та ін.]. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 440 с.

46. Цивільний кодекс України. Кодекс України; Закон від 16.01.2003 № 435-IV від 19.06.2003 р. № 980-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 23.04.2026)

47. Чудовець В. Облік і звітність власного капіталу: практична складова. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-186>

48. Швед Н. П. Особливості аудиту власного капіталу підприємства. Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аналізу, аудиту, звітності і оподаткування в умовах євроінтеграції: збірник наукових статей випускників з фаху «Облік і оподаткування». Випуск 11 (2021). Ужгород, 2021. С. 122 - 131. URI: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/38820> (дата звернення: 12.06.2026)

49. Що відбувається у добувній промисловості на четвертому році війни. *GMK Center*. URL: <https://gmk.center/ua/posts/shho-vidbuvaetsya-u-dobuvnij-promislovosti-na-chetvertomu-roci-vijni/> (дата звернення: 08.05.2026).

50. Югас Е. Ф. Економічна сутність та види капіталу підприємств. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2014. Вип. 2. С. 63-67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuес_2014_2_14. (дата звернення 29.04.2026)

51. *Open4Business*. URL: <https://open4business.com.ua/rudomajn-narostyv-zbytok-do-223-mln-grn-u-2024-roczni/> (дата звернення: 08.05.2026).

Додатки

Додаток А

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн»

Територія

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

Організаційно-правова форма господарювання

Товариство з обмеженою відповідальністю

Вид економічної діяльності

Добування залізних руд

Середня кількість працівників¹

1182

Адреса, телефон

проспект Поштовий, буд. 1, к. 430, м. КРИВИЙ РІГ, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл. 50000

Дата (рік, місяць, число)

2025 | 12 | 31

КОДИ

за ЄДРПОУ 37084892

за КАТОТТГ 12060170010720276

за КОПФГ 240

за КВЕД 07.10

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

БАЛАНС (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2025 року

Форма № 1 Код за ДКУД 180100

Актив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	6.10	5 107	3 490
первісна вартість	1001		12 773	12 773
накопичена амортизація	1002		(7 666)	(9 283)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6.11	68 868	1 187
Основні засоби	1010	6.12	452 142	404 668
первісна вартість	1011		949 012	1 047 927
знос	1012		(496 870)	(643 259)
Довгострокові біологічні активи	1020		-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		-	-
інші фінансові інвестиції	1035	6.13	217 420	247 420
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		-	-
Відстрочені податкові активи	1045	6.9	22 714	23 064
Інші необоротні активи	1090		-	-
Усього за розділом I	1095		766 311	679 829
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	6.15	451 434	349 771
Виробничі запаси	1101		118 339	86 874
Незавершене виробництво	1102		49	1 162
Готова продукція	1103		333 046	261 735
Товари	1104		-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6.16	762 400	1 092 654
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6.17	9 081	54 810
з бюджетом	1135	6.17	35 918	82 215
у тому числі з податку на прибуток	1136		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140		-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145		-	-
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6.17	286 743	322 070
Точочні фінансові інвестиції	1160		-	-
роші та їх еквіваленти	1165	6.18	34 502	234
Готівка	1166		-	-
Рахунки в банках	1167		34 502	234
Зитрати майбутніх періодів	1170	6.19	2 720	979
Інші оборотні активи	1190	6.19	3 117	-
Усього за розділом II	1195		1 585 915	1 902 733
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		-	-
Залишок	1300		2 352 226	2 582 562

Пасив	Код рядка	Примітка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	6.20	21 907	21 907
Капітал у дооцінках	1405	6.20	1 679	10 605
Додатковий капітал	1410		-	-
Резервний капітал	1415		-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		1 796 098	1 837 702
Неоплачений капітал	1425		-	-
Усього за розділом I	1495		1 819 684	1 870 214
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	6.21	83 626	105 520
Довгострокові кредити банків	1510		33 631	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	6.22	63 668	61 034
Довгострокові забезпечення	1520		5 857	9 627
Цільове фінансування	1525	6.23	41 271	48 827
Усього за розділом II	1595		228 053	225 008
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600		-	28 351
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	6.14	95 460	85 943
товари, роботи, послуги	1615	6.24	105 179	230 364
розрахунками з бюджетом	1620	6.25	19 890	24 899
у тому числі з податку на прибуток	1621		5 280	-
розрахунками зі страхування	1625	6.8	2 640	6 179
розрахунками з оплати праці	1630	6.8	8 667	21 071
за одержаними авансами	1635		8 830	29 116
за розрахунками з учасниками	1640		-	-
із внутрішніх розрахунків	1645		-	-
Поточні забезпечення	1660	6.25	38 106	46 916
Доходи майбутніх періодів	1665		-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6.26	25 717	14 501
Усього за розділом III	1695		304 489	487 340
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
	1700		-	-
Баланс	1900		2 352 226	2 582 562

Керівник

Головний бухгалтер

/Колос В.В./

/Гуленко Т.С./

Додаток Б

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн» (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2025	12	31
			37064892		

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (Звіт про сукупний дохід) за 2025 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6.1	2 991 811	2 707 986
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	6.1	(1 550 356)	(1 679 534)
Валовий:				
прибуток	2090		1 441 455	1 028 452
збиток	2095		-	-
Інші операційні доходи	2120	6.2	176 840	32 146
Адміністративні витрати	2130	6.3	(131 729)	(105 219)
Витрати на збут	2150	6.4	(1 078 067)	(959 013)
Інші операційні витрати	2180	6.5	(84 503)	(31 735)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190		323 996	-
збиток	2195		-	(35 369)
Дохід від участі в капіталі	2200		-	-
Інші фінансові доходи	2220	6.6	1 124	857
Інші доходи	2240	6.7	1 031	1973
Фінансові витрати	2250	6.6	(20 943)	(17 031)
Втрати від участі в капіталі	2255		-	-
Інші витрати	2270	6.7	(244 871)	(148 696)
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290		60 337	-
збиток	2295		-	(198 266)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	6.9	(18 735)	(25 295)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		-	-
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350		41 602	-
збиток	2355		-	(223 561)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4	5
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		-	-
Накопичені курсові різниці	2410		-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		-	-
Інший сукупний дохід	2445	6.21	8 926	4 150
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		8 926	4 150
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		8 926	4 150
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		50 528	(219 411)

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Матеріальні затрати	2500		1 123 398	1 497 581
Витрати на оплату праці	2505	6.9	341 606	313 688
Відрахування на соціальні заходи	2510		75 711	69 064
Амортизація	2515		155 371	153 063
Інші операційні витрати	2520		1 148 569	943 201
Разом	2550		2 844 655	2 976 597

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	Примітка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2		3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		-	-
Дивіденди на одну просту акцію	2650		-	-

Керівник

/Калос В.В./

Головний бухгалтер

/Гуленко Т.Є./

Додаток В

Дата (рік, місяць, число) 2025 12 31
 Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Рудомайн» за ЄДРПОУ 37064892
 (найменування)

Звіт про власний капітал за 2025 рік

Форма № 4 Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Приміт ка	Зареєстро ваний капітал	Капітал у дооцін ках	Додатко вий капітал	Резер вний капітал	Нерозпо ділений прибуток (непокритий збиток)	Неоплаче ний капітал	Вилуче ний капітал	Всього
1	2		3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	6.20	21 907	1 679	-	-	1 796 098	-	-	1 819 684
Коригування:										
Зміна облікової політики	4005		-	-	-	-	-	-	-	-
Виправлення помилок	4010	5	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни	4090	5	-	-	-	-	2	-	-	2
Скоригований залишок на початок року	4095	6.20	21 907	1 679	-	-	1 796 100	-	-	1 819 686
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100		-	-	-	-	41 602	-	-	41 602
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	6.21	-	8 926	-	-	-	-	-	8 926
Розподіл прибутку:										
Виплати власникам (дивіденди)	4200		-	-	-	-	-	-	-	-
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205		-	-	-	-	-	-	-	-
Відрахування до резервного капіталу	4210		-	-	-	-	-	-	-	-
Внески учасників:										
Внески до капіталу	4240	6.20	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашення заборгованості з капіталу	4245		-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення капіталу:										
Викуп акцій (часток)	4260		-	-	-	-	-	-	-	-
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265		-	-	-	-	-	-	-	-
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270		-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучення частки в капіталі	4275		-	-	-	-	-	-	-	-
Інші зміни в капіталі	4290		-	-	-	-	-	-	-	-
Разом змін у капіталі	4295		-	8 926	-	-	41 602	-	-	50 528
Залишок на кінець року	4300	6.20	21 907	10 605	-	-	1 837 702	-	-	1 870 214

Керівник

Головний бухгалтер

/Колос В.В./

/Гуленко Т.Є./

Додаток Д

Характеристика рахунків з обліку власного капіталу

Рахунки з обліку власного капіталу	Призначення
<i>Рахунок 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»</i> має такі субрахунки: 401 «Статутний капітал» 402 «Пайовий капітал» 403 «Інший зареєстрований капітал» 404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу»	Призначено для обліку та узагальнення інформації про стан і рух статутного й іншого зареєстрованого капіталу, пайового капіталу підприємства відповідно до законодавства і установчих документів, а також внесків до оголошеного, але ще не зареєстрованого статутного капіталу.
<i>Рахунок 41 «Капітал у дооцінках»</i> має такі субрахунки: 411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів» 412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів» 413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів» 414 «Інший капітал у дооцінках»	Призначено для обліку і узагальнення інформації про дооцінки (уцінки) необоротних активів і фінансових інструментів, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу і розкриваються у звіті про фінансові результати (звіті про сукупний дохід). Залишок на цьому рахунку зменшується у разі уцінки та вибуття зазначених активів, зменшення їх корисності тощо.
<i>Рахунок 42 «Додатковий капітал»</i> має такі субрахунки: 421 «Емісійний дохід» 422 «Інший вкладений капітал» 423 «Накопичені курсові різниці» 424 «Безоплатно одержані необоротні активи» 425 «Інший додатковий капітал»	Призначено для узагальнення інформації про суми, на які вартість реалізації випущених акцій перевищує їхню номінальну вартість, а також про вартість необоротних активів, безкоштовно отриманих підприємством від інших осіб, та інші види додаткового капіталу.
<i>Рахунок 43 «Резервний капітал»</i> Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за його видами та напрямками використання	Призначено для узагальнення інформації про стан та рух резервного капіталу підприємства, створеного відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку.
Рахунок 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)» має такі субрахунки: 441 «Прибуток нерозподілений» 442 «Непокриті збитки» 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»	Ведеться облік нерозподілених прибутків чи непокритих збитків поточного та минулих років, а також використаного в поточному році прибутку.
<i>Рахунок 45 «Вилучений капітал»</i> має такі субрахунки: 451 «Вилучені акції» 452 «Вилучені вклади й паї» 453 «Інший вилучений капітал»	Ведеться облік вилученого капіталу, у разі викупу власних акцій (часток) у акціонерів з метою їх перепродажу, анулювання (зменшення статутного капіталу) тощо. Аналітичний облік вилученого капіталу ведеться за видами акцій (вкладів, паїв)
<i>Рахунок 46 «Неоплачений капітал»</i>	Призначено для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства

Додаток Ж

Порядок заповнення форми №4 «Звіт про власний капітал»

Найменування статті	Код рядка	Зміст статті	Код графи	Дані для заповнення
Залишок на початок року	4000	Відображають нескоригований залишок у розрізі статей ВК на початок звітнього року Показники граф 3–10 мають відповідати показникам рядків 1400– 1495 графи 4 Балансу на 31 грудня попереднього року, а також графам 3–10 рядка 4300 Звіту за попередній рік (з урахуванням вписуваних граф)	3-10	сальдо на початок року рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46
			3	сальдо за Кт 40
			4	сальдо за Кт 41
		31 грудня попереднього року, а також графам 3-10 рядка 4300 Звіту за попередній рік (з урахуванням вписуваних граф)	5	сальдо за Кт 42
			6	сальдо за Кт 43
			7	сальдо за Кт 441
				або за Дт 442
			8	сальдо за Дт 46
			9	сальдо за Дт 45
Коригування:		Відображають зміни (коригування) ВК згідно з НП(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»		
Зміна облікової політики	4005	Показують інформацію про вплив змін облікової політики на статті ВК у звітному періоді	4-7,9	Дт 41, 42, 43, 44, 45 Кт 41, 42, 43, 44,45
Виправлення помилок	4010	Показують коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітнього року у випадку, коли в попередніх роках під час складання фінансової звітності були допущені помилки, які впливають на величину нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) (п. 4 НП(С)БО 6)	7	Обороти за Дт 44 або за Кт 44
Інші зміни	4090	Відображають суми коригувань, які впливають на розмір ВК та не відображені в рядках 4005 та 4010	4-6, 9	Дт 41,42,43, 44,45 Кт 41, 42, 43,44, 45
Скоригований залишок на початок року	4095	Відображають залишок ВК на початок року після внесення відповідних коригувань .Показники граф 3-10 мають відповідати показникам рядків 1400-1495 графи 3 Балансу на 31 грудня звітнього року (якщо у звітному періоді не встановлено помилок за минулі роки) (з урахуванням вписуваних рядків)	3-10	Сума рядків 4000-4090 за відповідними графами
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	Відображають суму чистого прибутку (збитку) зі звіту про фінансові результати. Тобто збільшення/ зменшення ВК за рахунок чистого прибутку (збитку) звітнього періоду має збігатися з показниками рядків 2350 (2355) графи 3 звіту про фінансові результати	7	Дт 79 Кт 441 Дт 442 Кт 79
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	Відображають суму іншого сукупного доходу за звітний період зі звіту про фінансові результати (рядок 2460 графи 3) . Однак при суттєвості складових іншого сукупного доходу таку інформацію зазначають у додаткових статтях Звіту	4,5	Обороти за рахунками 41,42
Найменування статті	Код рядка	Зміст статті	Код графи	Дані для заповнення

Дооцінка (уцінка) необоротних активів	4111	Відображають суму дооцінки об'єктів основних засобів і нематеріальних активів, зменшену на суму уцінки об'єктів протягом звітного року в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)	4	Дт 10, 11,12, 15 Кт 411, 412 або Дт 411, 412 Кт 10, 11,12, 15
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	4112	Відображають суму зміни балансової вартості об'єктів хеджування згідно з НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти»	4	Дт 14, 35 Кт 413 або Дт 413 Кт 14, 35
Накопичені курсові різниці	4113	Зазначають суму курсових різниць, що відображаються в складі ВК згідно з НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів»	5	обороти за субрахунком 423
Частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств	4114	Відображають частку іншого сукупного доходу асоційованих, дочірніх або спільних підприємств, облік фінансових інвестицій у які ведеться за методом участі в капіталі	5	Дт 14 Кт 425 або Дт 425 Кт 14
Інший сукупний дохід	4116	Відображають суму іншого сукупного доходу, який не включено до статей 4111-4114	4,5	Обороти за рахунками 41,42
Розподіл прибутку:	Наводять суму виплат власникам (дивіденди), дані про спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу та відрахування до резервного капіталу. Суб'єкти державного (комунального) сектору економіки в додаткових статтях наводять інформацію про суму чистого прибутку, що має бути сплачена до бюджету відповідно до законодавства, дані про спрямування прибутку до спеціальних (цільових) фондів та на матеріальне заохочення			
Виплати власникам (дивіденди)	4200	Відображають суму нарахованих дивідендів учасникам (власникам) за простими та привілейованими акціями	(6),(7)	Дт 443 Кт 671 Дт 43 Кт 671
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	Наводять суму зареєстрованих у законодавчому порядку змін у статутному та пайовому капіталі за рахунок розподілу прибутку. Позитивне значення наводять у графі 3, а від'ємне - у графі 7	3,(7)	Дт 443 Кт 40
Відрахування до резервного капіталу	4210	Відображають суму відрахувань до резервного капіталу, які здійснюються відповідно до установчих документів або законодавства. Позитивне значення наводять у графі 6, а від'ємне - у гр. 7	6, (7)	Дт 443 Кт 43
Зменшення номінальної вартості акцій	4280	Наводять дані про суму зменшення номінальної вартості акцій при зменшенні статутного капіталу. У випадку знецінення акцій збиткового підприємства і приведення їх сумарної вартості до вартості чистих активів відображають суму зменшення номінальної вартості акцій	(3)	Дт 40 Кт 672
			7, (3)	Дт 40 Кт 442
інші зміни в капіталі	4290	Наводять дані про решту змін у ВК підприємства, що не були включені в статті 4260, 4265, 4270, 4275, 4280	3,5,7,8,9	Обороти за рахунками 40, 42, 43, 44, 45, 46
Разом змін у капіталі	4295	Наводять підсумок змін у складі ВК за звітний період як суму всіх змін у капіталі	3 - 10	Сума рядків 4100-4291 за відповідними графами

Найменування статті	Код рядка	Зміст статті	Код графі	Дані для заповнення
Залишок на кінець року	4300	Відображають залишок у розрізі статей ВК на кінець звітного року За кожною складовою ВК залишок у кожній графі має відповідати сумі рядків 4095 I 4295. Показники граф 3-10 мають відповідати показникам рядків 1400-1495 графі 4 Балансу на 31 грудня звітного року	3-10	Сальдо на кінець року рахунків 40, 41, 42, 43, 44, 46, 45
Сума чистого прибутку, належна до сплати до бюджету відповідно до законодавства	4215	Підприємства державної та комунальної форми власності наводять інформацію про суму чистого прибутку, що має бути сплачена до бюджету	(7)	Дт 443 Кт 672
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	Підприємства державної та комунальної форми власності наводять інформацію про спрямування прибутку до спеціальних (цільових) фондів	5, (7)	Дт 443 Кт 426
Сума чистого прибутку на матеріальне заохочення	4225	Підприємства державної та комунальної форми власності наводять інформацію про спрямування прибутку на матеріальне забезпечення	(7)	Дт 443 Кт 477
Внески учасників:	Наводять дані про внески до зареєстрованого капіталу підприємства та погашення заборгованості з капіталу (зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення чи зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до зареєстрованого капіталу підприємства)			
Внески до капіталу	4240	Наводять дані про суми номінальної вартості випущених акцій, часток зареєстрованого статутного капіталу, емісійного доходу	3, 5, (8)	Дт 46 Кт 40, 421
Погашення заборгованості з капіталу	4245	Показують фактично внесені суми	8	Дт рахунків обліку активів Кт 46
Вилучення капіталу:	Наводять дані про зменшення ВК підприємства внаслідок викупу акцій (часток) власної емісії, перепродажу чи анулювання викуплених акцій (часток), вилучення частки в капіталі, зменшення номінальної вартості акцій або інші зміни в капіталі, зокрема придбання (продаж) неконтрольованої частки в дочірньому підприємстві			
Викуп акцій (часток)	4260	Відображають фактичну собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених підприємством у його учасників	0)	Дт 45 Кт 30,31,672
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	Показують результат перепродажу акцій (часток), викуплених підприємством	5, 7, 9	Дт рахунків обліку активів Кт 421 Дт 30, 31, 421, 44, Кт45
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	Відображають вплив анулювання викуплених акцій (часток) на різні види ВК залежно від різниці між собівартістю викуплених акцій (часток) і їх номінальною вартістю	3, 5, 7, 9	Дт 40, 421, 44 Кт 45 Дт 45 Кт 421
Вилучення частки капіталу	4275	Відображають вилучення частки капіталу на підприємствах іншої форми власності, аніж акціонерні товариства	3, 7, 8, 9	Дт 40, 45 Кт 672 Дт 40 Кт 45 Дт 441 Кт 672

Додаток К

Загальний план аудиту показників ф. 4 «Звіт про власний капітал»

Організація, що перевіряється	ТОВ «РУДОМАЙН»
Період, що перевіряється	Рік 2025
Кількість людино – годин на перевірку	24
Керівник аудиторської перевірки	Шейханіді І.
Запланований аудиторський ризик	3%
Запланована суттєвість	1000 грн.

Етапи аудиту	Зміст роботи	Джерела інформації	Строки виконання
Підготовчий	1. Знайомство з підприємством клієнта 2. Попередня оцінка аудиторського ризику та його компонентів 3. Попередній вибір стратегії аудиту та обсягу робіт 4. Вирішення питань договору 5. Обмін з клієнтом листом – зобов'язанням 6. Укладання договору	1. Преса 2. Взаємопов'язана сторона 3. Третя сторона 4. Фінансова звітність 5. Бесіди з керівником і персоналом 6. Юридична документація	15.05.26 р.
Планування	1. Вивчення системи внутрішнього контролю 2. Уточнення аудиторського ризику та його компонентів 3. Уточнення стратегії аудиту та обсягу робіт 4. Розрахунок суттєвості 5. Розробка плану та програми аудиту 6. Розрахунок бюджету витрат часу	1. Опитування персоналу 2. Сопереження 3. Документи управління і обліку 4. Вимоги до організації системи внутрішнього контролю 5. Аудиторська документація	15.05.26 р.
Перевірка «Стратегії підтвердження залишків на рахунках бухгалтерського обліку»	1. Збір аудиторських свідчень 2. Документування перевірки 3. Оцінка аудиторських свідчень 4. Оцінка зразка вибірки 5. Корегування програми аудиту 6. Виконання корегованої програми	1. Вимоги до системи 2. Облікова документація клієнта 3. Результати тестування 4. Результати перевірки 5. Юридична документація клієнта	16-17.05.26 р.
Заключний	1. Групування виявлених помилок 2. Оцінка можливості підприємства продовжувати свою діяльність 3. Вибір аудиторського заключення і формування аудиторського звіту	1. Підсумки аудиту 2. Аудиторські свідчення 3. Протоколи обговорення результатів аудиту	18.05.26 р.

Керівник аудиторської перевірки

Додаток Л

Підприємство ТОВ «РУДОМАЙН»Період перевірки з 15.05.2026 до 18.05.2026р.**ПРОГРАМА АУДИТУ ф.4 «ЗВІТ ПРО ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ»****Мета аудиту:**

1. Перевірка відповідності статутного капіталу законодавчим вимогам та статутним документам.
2. Перевірка правильності ведення бухгалтерського обліку власного капіталу відповідно законодавчим вимогам.
3. Перевірка достовірності розміру власного капіталу, відображеного у фінансовій звітності.
4. Упевненість в порівнянності показників фінансової та не фінансової звітності.

	Перелік аудиторських процедур	Виконавець	Індекс РД	При-
1	2	3	4	5
I. Аудит статутного капіталу				
1.	Вивчення установчих документів: визначення виду власності; якими видами діяльності дозволено займатися; - зміни та доповнення до установчих документів; - вивчити протоколи зборів учасників, накази керівників та визначити недозволені операції з капіталом; - порядок розподілу прибутку згідно статуту та рішення зборів учасників.	Аудитор	11.3	
2.	Перевірка розміру статутного фонду заявленого та сплаченого, його відповідності встановленому законодавчо мінімуму	Аудитор	11.4	
3.	Перевірка складу та структури статутного фонду: кількість та види вкладів, кількість часток; склад засновників; складення переліку власників, які володіють більш ніж 5 % статутного фонду; засновник, який володіє контрольним пакетом; фінансовий стан засновників (крім фізичних осіб) товариства відносно їх спроможності здійснювати внески до статутного фонду	Аудитор	11.4	
4.	Визначення правильності формування та змін статутного капіталу: – перевірка виконання бізнес-плану; – перевірка повноти і виду внесків засновників; – правильність відображення в обліку несплаченого капіталу; – перевірка термінів погашення заборгованості засновниками	Аудитор		
5.	Перевірка правильності ведення аналітичного обліку по рахунку 401 «Статутний капітал»: - перевірка відповідності сальдо по рахунку 401 «Статутний капітал» розміру зафіксованого в установчих документах; -вивчення супровідних документів на предмет суттєвих операцій, які впливають на сплачений капітал, внесений капітал; - на основі протоколу зборів засновників встановити, чи були ці операції дозволені; - перевірка відповідності записів за цими операціями НП(С)БО;	Аудитор асистент		

Продовж. додатку Л

1	2	3	4	5
II. Аудит вилученого капіталу				
1.	Перевірка правильності відображення в обліку вилученого капіталу	Аудитор	11.5	
2.	Вивчення супровідних документів на предмет суттєвих операцій, які впливають на сплачений капітал, внесений капітал - встановлення на основі протоколу зборів учасників, чи були ці операції дозволені; - перевірка, чи обліковані суттєві операції записи НП(С)БО;	асистент		
III. Аудит додаткового капіталу				
1.	Перевірка правильності відображення в обліку іншого додаткового капіталу та його використання.	Аудитор		
2.	Перевірка правильності відображення в обліку додатково вкладеного капіталу і його використання;	асистент	11.5	
IV. Аудит резервного капіталу				
1.	Порядок формування і правильність відображення в обліку резервного капіталу і його використання.	Аудитор асистент		
V. Аудит нерозподіленого прибутку (непокритого збитку)				
1.	Перевірка правильності відображення в обліку та звітності нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) від діяльності	Аудитор асистент		
2.	Перевірка порядку розподілу прибутку згідно статуту та рішення зборів учасників (на основі протоколів зборів учасників)	Аудитор асистент		
VII. Підтвердження статей фінансової звітності ф.4 «Звіт про власний капітал»		Аудитор		

ЗГОДА здобувача освіти Державного університету економіки і технологій про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, Шейханіді Інна Ігорівна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота «Методика формування Звіту про власний капітал та аудит його показників» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавав і не одержував недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформований, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомлений(а) з умовами такого розміщення.

(підпис)
06 червня 2026 року

Інна
ШЕЙХАНІДІ